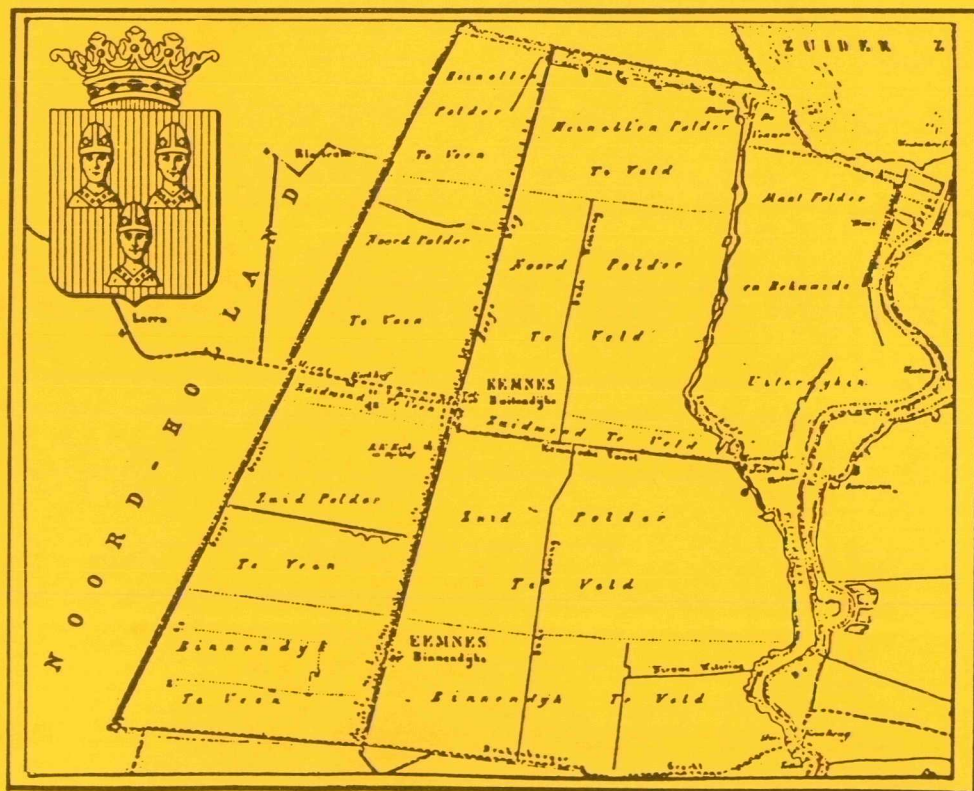

Historische Kring Eemnes

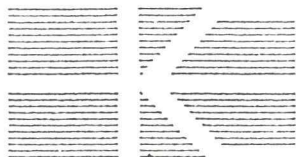

1998-1

Historische Kring Eemnes

april 1998 jaargang 20 nr. 1

verschijnt viermaal per jaar

Bestuur:

Voorzitter	T. Roodhart	Laarderweg 12
Vice-voorzitter	H. v. Hees	Kerkstraat 15
Secretaris:	Mw.M.v.d.Schaal	Watersnip 14
Penningmeester:	J. Smids	Graanoogst 3

Leden:

R.Ruizendaal	Laarderweg 31
J. v. Wijk	Raadhuislaan 39
J. Frantsen	Streefoordlaan 4
Mw.E. Lemstra	Wakkerendijk 94a

contributie H.K.E. f 25,--
per jaar. Voor leden buiten
Eemnes f 2,50 porti bijbetalen.
Girorekening nr. 2080362
Losse nummers kwartaalboekje
f 7,50

Ledenadm., adres- wijzigingen en

verkoop losse
nummers: B. van Wijk-Blom,
Raadhuislaan 39, tel. 5314689

Redactie:

W. van Raaij, tel. 6012737

Typewerk en

Correctie:

M. Achthoven, B.van Wijk

Het geheel of gedeeltelijk overnemen van arti-
kelen is slechts toegestaan na toestemming van
de redactie.

Doel van de vereniging is bevordering van de
kennis van- en de belangstelling voor de ge-
schiedenis in algemene zin en de geschiede-
nis van Eemnes, met aansluitend gebied, in
het bijzonder.

Inhoud

Van de redactie	2
Werkgroepen	3
Oudheidkamer	3
In memoriam	4
Herinneringen	5
Oproep	8
Bijzondere bijeenkomst	9
Overdracht Brandweerkazerne	11
Archeologische Kroniek provincie Utrecht	15
Rond Tomatuva in de Tweede Wereldoorlog	16
Wat vroegere landmeters ons nog vertellen	21
Een tweede familie van 't Klooster in Eemnes	30
Een kruisweg teruggevonden?	51
Een uit velen!	53
Interview met Chris Roothart	65
Wie kent deze mannen?	76
Wie doet er mee? Wie weet er van?	77
Schenkingen H.K.E.	79

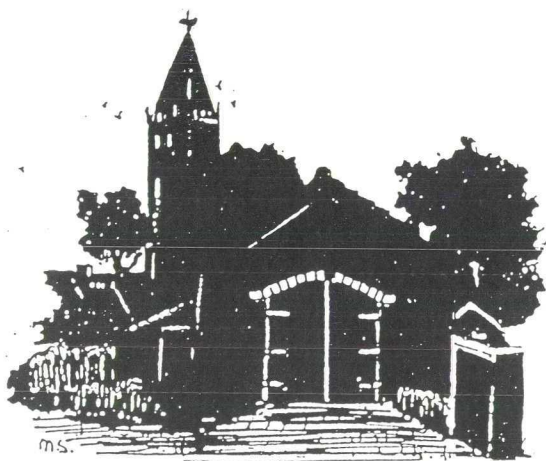
Van de redactie

Copy voor het volgende kwartaalboekje ontvangen wij graag voor 15 mei 1998.

Werkgroepen

Monumenten	M. Beel	Plantsoen 9	5313290
Biblio/ topografie	P. Kaarsgaren	Willemserf 78	5386676
Genealogie	H.v. Hees	Kerkstraat 15	5389849
Recent Verleden			
Klederdracht	A. den Boer	Aartseveen 32	5389297
Eem-en Gooiland	J. Eggenkamp	Laarderweg 2	5387265
Tentoonstelling	M. vd Schaal	Watersnip 14	5317093

Oudheidkamer

Oudheidkamer Eemnes

Raadhuislaan 2a

Telefoon 035-5382375

(Alleen bereikbaar tijdens opening)

Telefoon secretaris: 035-5317093

Geopend: Zaterdag van 14.00 - 16.00 uur

Toegang gratis.

In Memoriam

Fred Mol

Nog geen jaar na het overlijden van ons bestuurslid Ben van Raaij werden we geconfronteerd met de dood van Fred Mol, jarenlang bestuurslid van de Historische Kring Eemnes. Fred stierf op 20 maart jl.

Hij was een man van het eerste uur. Hij heeft in 1979 meegeholpen met de oprichting van onze Historische Kring en samen met Marijke Achthoven en Jan Out vormde hij het eerste bestuur. Fred werd penningmeester en toen alles goed draaide, droeg hij die verantwoordelijkheid na een jaar weer over aan een ander.

In 1990 werd opnieuw een penningmeester voor het bestuur gezocht. Gezien de goede ervaringen kwamen we weer terecht bij Fred Mol. Vanaf dat moment hielp hij intensief mee binnen onze Kring. Accuraat en met zorg ontfermde hij zich over de penningen. Als er overleg gepleegd moest worden met de gemeente Eemnes dan was Fred er altijd bij. Zo heeft hij een actief aandeel gehad in het opzetten van de Eemnesser Oudheidkamer. Het moet hem goed gedaan hebben, dat hij in januari van dit jaar nog aanwezig kon zijn, toen de gemeente Eemnes de Oudheidkamer overdroeg aan de Historische Kring. Hij was toen voor het laatst in ons midden.

Als er iets te doen was, dan was Fred er meestal bij, vaak vergezeld door Nienke. Bijeenkomsten in de Oudheidkamer, meehelpen in de kraam bij een braderie of zo, Fred was er vaak voor te porren. Hij heeft goede jaren meegemaakt bij de Historische Kring. Met voldoening kon hij terugzien op de opening

van de Oudheidkamer en de uitgroei tot meer dan 600 leden.

Op 23 januari jl. hoorden we dat Fred ongesneuslijk ziek was. Met veel bewondering konden we constateren, dat hij zijn laatste strijd op indrukwekkende wijze heeft gestreden. Alle zaken betreffende de Historische Kring heeft hij nog keurig afgehandeld. Met de jaarvergadering van februari heeft hij zich na acht jaar officieel teruggetrokken als penningmeester.

We zijn Fred dankbaar voor zijn jarenlange inzet. Hij schreef- ook als onderwijzer- zijn eigen bladzijde in de historie van Eemnes. We zullen deze bladzijde met zorg bewaren.

Onze gedachten zijn in deze periode ook in het bijzonder bij Nienke en degenen die Fred dierbaar waren. We wensen ze alle sterkte toe, die nodig is. Nienke kan er verzekerd van zijn, dat we een plaats voor haar openhouden in onze Kring!

Namens bestuur en leden van
de Historische Kring Eemnes
Henk van Hees.

Herinneringen

Voor, tijdens en ook nog na de oorlog werkte in hotel Groeneveld de kelner Jan Klein. Jan Klein was één van de meest voorkomende en correcte kelners die er bestonden. Hij was bovendien niet van zijn stuk te brengen. Jan deed zijn naam eer aan, want hij was maar een klein mannetje. In de volksmond heette hij "Jantje Klein". Je moest hem echter niet aanspreken met Jantje, want dan hoorde hij je

niet.

In die dagen kwam ik hem dagelijks tegen op de Van Heemstralaan. Hij kwam uit Baarn op weg naar zijn hotel, ik ging naar school. Mijn ochtendgroet werd altijd oprecht hartelijk door hem beantwoord, maar als ik eens niet groette, dan deed hij het ook niet. Waarschijnlijk was hij dan al bezig met de geestelijke voorbereiding op de werkzaamheden die hij die dag zou gaan uitvoeren.

Tegenover hotel Groeneveld, aan de overkant van de Amsterdamse Straatweg, stonden een aantal witte tafeltjes met eveneens witte stoeltjes er omheen. Die hoorden bij het hotel. Vóór dat je 't Hoogt van Baarn op moest fietsen of vóór dat je de lange tocht naar Laren of Bussum moest ondernemen kon je daar een verfrissing nemen.

Het kon gebeuren dat Jan Klein voor één glaasje ranja vier keer de straatweg moest oversteken. Als iemand daar aan de overkant

Baarn -- Amsterdamse Straatweg

Hotel Groeneveld in vroegere tijden

Idylle bij 't huis Groeneveld. Een echtpaar vertrekt. De man heeft al plaatsgenomen in de koets, de vrouw poogt de koets te bestijgen. Jan Klein brengt de koffer van de gasten naar de koets. Foto uit 1940 toen er geen auto's mochten rijden.

Deze foto is beschikbaar gesteld door Kees Klein, zoon van de kelner Jan Klein.

plaatsnam, dan kwam Jan het hotel uit om te vragen wat de wensen waren. Hij haalde de verfrissing en serveerde die. Hij vroeg dan wel om meteen af te rekenen. Jan Klein is duizenden keren de toenmalige verkeersweg Amsterdam-Amersfoort overgestoken en wonder, boven wonder, hij werd nooit aangereden.

Voor en ook tijdens de oorlog werd in Eemnes de vuilnis maar één keer per maand opgehaald. Lammert Elders, Meentweg 121 kwam langs met de boerenwagen (HKE, jaargang 15, nr. 4, pag. 221). Een kruidenierswinkel levert meer afval dan de gemiddelde burger heeft. Mijn vader,

die zo'n winkel dreef, wilde tussentijds ook wel eens wat kwijt. Mijn broer bracht dat weg op de bakfiets. Hij vertelde niet waar hij het stortte, maar ik wist het. Links achter hotel Groeneveld lag het Hoge Bos. Het bos strekte zich uit van hotel Groeneveld tot het grote landgoed van Jiskoot, Rusthoek. Op de plaats van het Hoge Bos is nu de componistenbuurt van Baarn.

Schuin achter hotel Groeneveld lag in het bos een afvalhoop van het hotel. Blijkbaar kwam in Baarn de vuilniswagen ook niet frequent genoeg. Op die hoop bracht mijn broer de spullen die hij kwijt wilde. Vaak ging ik per fiets mee om hem te helpen de bakfiets het bos in te krijgen.

Op een keer had Jan Klein ons zien gaan. Zo'n bakfiets, die het bos ingaat, valt nogal op. Jan kwam eens poolshoogte nemen en constateerde dat wij vuilnis aan het storten waren. Hij sprak: "Maar dat wil ik niet hebben!" Mijn broer antwoordde: "Ik ook niet, daarom breng ik het hier."

Ook dit incident vermocht niet de kelner Jan Klein van zijn stuk te brengen

De Meern, november 1997
Chris Roothart
Meentweg 166
3454 AZ De Meern

Oproep

Wie heeft nog materialen van de Kruisverenigingen in Eemnes?

Momenteel is men in het Gooi en omgeving bezig met het samenstellen van een boek, dat gaat over de historie van de Kruisverenigingen in deze regio. De samenstellers zoeken

ook materiaal dat te maken heeft met de Kruisverenigingen uit Eemnes.: o.a. Groene Kruis/Wit-Gele Kruis. Ze denken aan foto's, folders, boekjes notulenboeken, krantenknipsels etc.

Wanneer u over dit soort dingen beschikt en u kunt het korte tijd afstaan om er kopietjes van te maken, wilt u dan s.v.p. contact opnemen met

Henk van Hees
Kerkstraat 15
3755 CK Eemnes
035-538 9849

Bijzondere bijeenkomst

Statisch archief van Eemnes nu goed geïnventariseerd.

Op maandag 12 januari jl. vond er een bijzondere gebeurtenis plaats op het gemeentehuis van Eemnes. Burgemeester mevrouw Snoeck-Schuller ontving uit handen van archief-medewerkster Eva Weerwag een fraai boekwerk waarin alle stukken vermeld staan die te vinden zijn in het statisch archief in het gemeentehuis van Eemnes.

Het statisch archief is het archief, dat niet vaak meer geraadpleegd wordt. Voor Eemnes gaat het hier over de periode van 1637 tot 1948. Enkele jaren geleden heeft de Eemnesser gemeenteraad aan de Utrechtse organisatie Doxis de opdracht gegeven het archief op te ruimen en een inventaris aan te leggen, zodat snel te achterhalen is wat er in het archief aanwezig is.

In het najaar van 1996 is Paul Huismans met

dit werk begonnen en in oktober 1997 heeft Eva Weerwag zijn taak overgenomen.

Het archief is nu dus goed en systematisch geordend en via een zeer overzichtelijke inventaris moet iedereen vrij snel kunnen vinden wat hij zoekt. De Archiefwet schrijft ook voor, dat er zaken uit het archief opgeruimd moeten worden. Men noemt dat schonen. Er is een gemeentelijke vernietigingslijst vanaf 1850. Daarop staan stukken die routinematig zijn en niet zo interessant om te bewaren. Het gaat hier vooral om papieren i.v.m. uitvoering van het beleid. Er is ongeveer 29 meter aan documenten over de periode 1850 tot 1948 geselecteerd voor vernietiging. Het totale archief over de periode van 1637 tot 1948 beslaat nu 39 strekkende meters.

Eva Weerwag heeft de gemeente Eemnes ook een schaderapport aangeboden waarin ze aangeeft welke stukken in slechte staat verkeren,. Ze geeft daarin ook nog aan hoe de stukken het beste gerestaureerd kunnen worden.

De Historische Kring Eemnes is erg blij met de nieuwe situatie. De leden van de Kring die regelmatig op onderzoek uitgaan in het archief zullen nu veel sneller op het spoor kunnen komen van datgene wat ze zoeken.

Op vrijdag 6 maart jl. heeft Eva Weerwag na de jaarvergadering van de HKE verteld over het Eemnesser archief en over de manier waarop er geordend en geschoond is.

Binnenkort ontvangt de Historische Kring Eemnes ook zo'n fraai boekwerk waarin staat vermeld wat er allemaal in het Eemnesser archief is te vinden. Deze inventaris zal bewaard worden in de Oudheidkamer. Belangstellenden kunnen het boek daar elke zater-

dagmiddag tussen 14.00 en 16.00 uur raadplegen. Wie zelf iets wil opzoeken in het Eemnesser archief kan vooraf altijd wegwijds gemaakt worden door leden van de Historische Kring Eemnes.

Al met al weer een mijlpaal wat betreft de historie van Eemnes.

Henk van Hees.

Overdracht Brandweerkazerne 28 januari 1998

Op 12 augustus 1959 besluit de gemeenteraad van Eemnes tot de bouw van een brandweerkazerne op het terrein gelegen aan de Raadhuislaan tussen het gemeentehuis en de woning van de bode-concierge.

Begroting van de gemeente voor brandweerkazerne, opgesteld door de gemeente-opzichter G.L.M. van der Hoorn.

Totaal begroting f 17.032,20.

Op 27 oktober 1959 volgde de openbare aanbesteding. Daar laagste inschrijver was de firma Gebroeders Schuur uit Soest voor een aanneemsom van f 13.600,--.

Voor de financiering vroeg de gemeente aan de Onderlinge Brandverzekering een lening van f 20.000,-- tegen een rente van 3,1/8%. Dat was een extra laag percentage omdat de Onderlinge voor de brandweerkazerne een gift van f 2.000,-- had toegezegd. Dat werd in het verzoek van de gemeente omgezet in een verlaging van het rentepercentage.

Als reactie stelde de Onderlinge een lening van f 10.000,-- voor tegen een rente van 3½ % en een gift van f 1.000,--. "Om hoger te lenen is voor ons niet verantwoord, daar onze liquiditeit dan te klein wordt" etc.

De nieuwe brandweerkazerne is een eenvoudig gebouw, in feite een ruimte.

In 1976 wordt door de directeur gemeentewerken C.A. de Heus een plan voorgesteld, na overleg met de brandweer, tot vergroting van de brandweergarage. Dit werd noodzakelijk in verband met de aanschaf van een tweede blusvoertuig. Dit is hetzelfde voertuig dat nu meer dan een jaar geleden werd vervangen. Het bijzondere was overigens, dat de twee voertuigen, gezien de beschikbare ruimte, niet naast elkaar maar achter elkaar geplaatst zouden moeten worden.

Het plan omvatte het vergroten van de stallingsruimte, het aanbrengen van een instructieruimte met een pantry, een wasruimte en een tweetal bergruimten, alsmede aanleg van centrale verwarming.

De kosten werden begroot op f 80.000,--.

26 Juli 1976 stemde de raad met het voorstel in, twee maanden later werd het krediet verhoogd met f 12.500,--, zodat de totale uitbreiding f 92.500,-- zou kosten.

De bouw van de uitbreiding werd aanbesteed en gegund aan de Firma Van Hamersveld, Laarderweg 41 te Eemnes.

In oktober 1977 werd de vergrote brandweergarage in gebruik genomen. Overigens, de brandweercommandant heette toen al Gerard Wortel.

In januari 1987 schreef de Historische Kring Eemnes dat zij geïnteresseerd was in de brandweergarage, als deze vrij zou komen door het beschikbaar komen van een nieuwe garage. De gemeente antwoordde in mei - wel hetzelfde jaar - dat men het wat voorbarig vond daar nu al op in te gaan, want de plannen voor een nieuwe garage waren in een nog heel pril stadium.

Bijlage der Rekening

GEMEENTE

EEMNES.

N°. 1

Dienst

HOOFDSTUK

AFDEELING

ARTIKEL

van de Begrooting.

Goedgekeurd bij besluit
van Heeren Gedeputeerde
Staten

Voldaan

Ontvangen van

de Historische Kring Eemnes

de Somma van een gulden

wegens koop van de voormalige brandweerkazerne,
thans in gebruik als Oudheidkamer, staande aan de
Raadhuislaan 2a, alhier.

Eemnes, den 28 januari 1998

Namens de gemeente,

Wethouder R.H. Kraefft

Zegge f 1,-

In mei 1988 kwam de Historische Kring weer terug. "Nu de plannen voor een nieuwe brandweergarage concrete vormen hebben aangenomen en aanbesteding binnen afzienbare tijd zal plaatsvinden."

Begin 1990 kwam de oude brandweergarage vrij. Er waren meerdere gegadigden voor de garage, maar al snel was men van mening dat de HKE de meest gerede kandidaat was. De realisering van een oudheidkamer in Eemnes was voor de gemeente erg aantrekkelijk. Maar voor het zover was moest door de gemeente ongeveer f 75.000,- geïnvesteerd worden en moest men het ook nog eens worden over de verdere financiering. Hoewel al in 1990 bij de gemeente de gedachte leefde om het gebouw om niet over te dragen, bleek dat voor de HKE niet haalbaar, zodat het uiteindelijk huur werd.

Op 26 augustus 1991 besloot de raad om voor de verbouwing van de garage f 77.600,-- te voteren en de garage te verhuren aan de HKE voor f 8.536,-- per jaar en tevens aan de HKE een subsidie ter beschikking te stellen van f 10.600,-- voorlopig voor 3 jaar.

In januari 1992 werd de verbouwing van de garage aanbesteed. Met ingang van 1 juli 1992 werd de Historische Kring Eemnes huurder van de voormalige brandweergarage en op 30 april 1993 werd de Oudheidkamer officieel geopend door de Burgemeester mevrouw Snoeck-Schuller.

Op 28 februari 1998 vond in aanwezigheid van notaris B.P. de Haas, Gemeente en Historische Kring de overdracht plaats in de Oudheidkamer, voor de symbolische prijs van f 1,--.

Eemnes februari 1998.

Archeologische Kroniek provincie Utrecht
1992 - 1993

In een beerput aan de Utrechtse Twijnstraat is een grote verzameling flessen en tabakspijpen gevonden, allemaal uit de 17e eeuw. Was door ooit een kroeg gevestigd?

Bij opgravingswerkzaamheden in het centrum van Zeist wordt een grote betonnen bak aangetroffen, de resten van de haven. Een haven in Zeist?

Naast het huis Oud-Amelisweerd bevindt zich een geheimzinnige heuvel, waarvan de volksmond weet te melden, dat er een oud kasteel onder ligt.

In Leersum wordt een bijna 1 meter lang zwaard gevonden, dat misschien ooit in het bezit was van een vroeg-middeleeuwse edelman.

Wie denkt dat de wonderen de wereld uit zijn heeft buiten het bodemarchief gerekend. Onder onze voeten bevinden zich onvermoede schatten uit vroeger tijden en regelmatig worden belangrijke zaken aan het licht gebracht. Zeker nu er in de provincie Utrecht grote ingrepen worden gedaan in de ruimtelijke ordening. Door de aanleg van woonwijken, industrieterreinen en wegen, geeft de ondergrond steeds meer van haar geheimen prijs.

In de toekomst zijn we waarschijnlijk nog beter in staat om het bodemarchief te "lezen" en daarom graven we het liefst zo min mogelijk op. De omstandigheden dwingen de archeologen beroeps en vrijetijds, echter om te redden wat er te redden valt. Van hun arbeid doen ze verslag in de Archeologische Kroniek Provincie Utrecht, waarin telkens alle opgravingen en belangrijke vondsten van twee jaar worden beschreven.

De kroniek over de jaren 1992-1993 is zojuist verschenen. Onmisbaar voor wie zich op de

hoogte wil houden van de nieuwste historische ontwikkelingen.

Eerder verschenen de Kronieken 1970-1979, 1980-1984, 1985-1987, 1988-1989, 1990-1991.

De Archeologische Kroniek, een uitgave van de provincie Utrecht en de Stichting Publikaties Oud-Utrecht, is verkrijgbaar bij de erkende boekhandel (ISSN 1386-8527) maar kan ook rechtstreeks schriftelijk besteld worden bij Bureau SPOU, Overboslaan 19, 3722 BJ Bilthoven. Verkoopprijs f 12.50. Via de Historische Kring, bij inschrijving, voor f 5,-- per deel.

M.Th. v.d. Schaal-de Valk

Rond Tomatuva in de Tweede Wereldoorlog

Vanaf 1934 tot 1970 bevond zich langs de Rijksweg onder de gemeente Eemnes de fruitrestaurant Tomatuva. Eigenaar Herman Pot (1910-1993) en zijn vrouw Joke Pot-v.d. Hurk hebben zeer veel gedaan om Tomatuva tot bloei te brengen. Onlangs ontvingen we van mevrouw Joke Pot-v.d. Hurk herinneringen aan haar eerste periode. Reeds eerder schreef ze in ons blad over deze periode. Ze liep al langer met ideeën rond, getuige de start van haar verhaal.

"Hedennacht, 19 mei 1993, werd bij mij het idee geboren, om alsnog een boekje te schrijven over mijn belevenissen in de oorlog. We woonden aan de Rijksweg Amsterdam-Amersfoort tussen Laren en Baarn. We waren op 29 augustus 1939 getrouwd en woonden op een fruitkwekerij, die mijn man daar zelf begonnen was. Hij was van beroep fruitteler en had het goede idee om het fruit, dat hij zelf teelde

Overzicht bedrijf Tomatuvu aan de Rijksweg Amsterdam-Amersfoort onder Eemnes.
Foto gemaakt tijdens de Tweede Wereldoorlog

op een aparte manier aan de man te brengen. Hij kocht een weiland in de gemeente Eemnes en begon daar druivenkassen te bouwen. Hij zocht een compagnon om er een N.V. van te maken en zorgde voor een kleinhandelaarsvergunning, want het was zijn bedoeling om zoveel mogelijk zijn fruit particulier te verkopen. Hij vond een compagnon, een zoon van Dr. Haase uit Lisse, die ook wilde investeren in ons bedrijf. Dat was erg goed, want hij wilde dat zijn zoon een gezond buitenleven kreeg. Intussen schoot de bouw van de kassen aardig op!. We hadden Frankenthalers, Black Alicante, Witte Van der Laan, Muscaatdruiven en nog een witte soort. In de kassen werden eerst tomaten en groenten geteeld, want voordat die druiven geoogst konden worden, duurde het wel enkele jaren. Verder kweekten we ook groenten als sla

en raapstelen, want het was oorlog en er was een groot gebrek aan verse producten. Als je het naar de veiling bracht, ging het in de oorlog gegarandeerd naar Duitsland. Wij hadden een eigen systeem: we hebben alle doktoren aangeschreven met het verzoek of ze hun patiënten een briefje wilden geven met de tip om verse gronten en fruit bij ons te halen. We hadden hiervoor een heel kaartsysteem. We hebben veel bedankbrieven ontvangen van tevreden patiënten. Al met al was dit de oplossing: iedereen tevreden en het fruit en de groeten bleven hier!

Mijn man heeft bij de kassen ook een fruitrestaurant opgericht om nog meer van zijn producten af te kunnen zetten. In die tijd was het in Nederland nog niet de gewoonte om het fruit zoveel mogelijk vers te verwerken. Door vruchtenpersen, die net in de mode kwamen, te gebruiken, kon men het sap van verse vruchten b.v. door stomen aan de vrucht onttrekken.

Reclame voor Tomatuva. Dertiger jaren

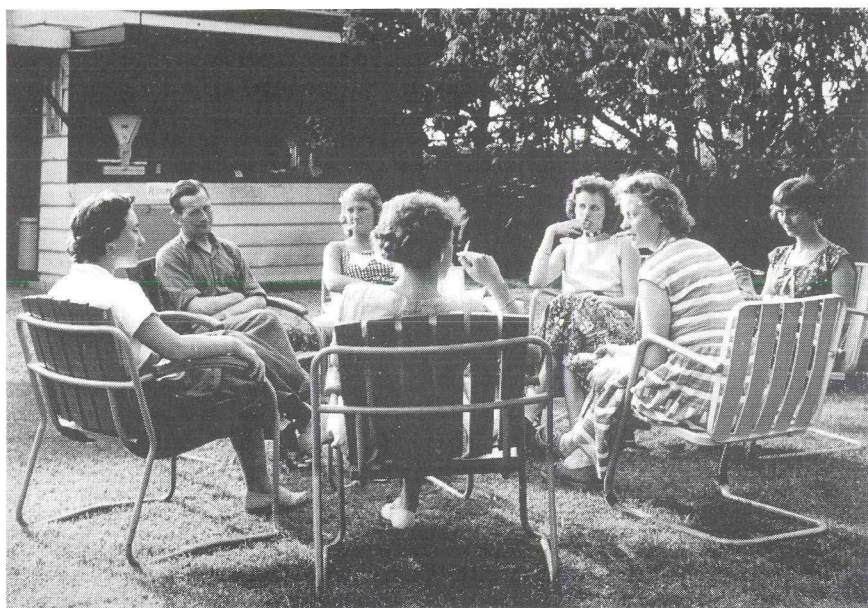
Mijn man was natuurlijk lid van de Algemene Fruittelers Organisatie en hij is daar ook altijd erg actief mee bezig geweest.

Toen de oorlog uitbrak woonden we in Eemnes nog op Goijergracht 39. We kwamen op de fiets van een feestje in Utrecht. Mijn man zei: "Ik hoor vliegtuigen!" We hebben toen thuis de radio aangezet en zo hoorden we dat we door de Duitsers werden aangevallen. Ik moest nog even gauw naar Bussum om spullen voor mijn man op te halen bij een groothandel. Daar waren ze goed ingericht op tuinbouwgebied. Mijn man had gezegd: "Ga nou gauw weg, want straks kun je er niet meer door!" Na thuiskomst uit Utrecht waren we niet meer naar bed gegaan vanwege de inval van de Duitsers. Om 6 uur 's morgens stapte ik dus op de fiets om tomatentouw in Bussum te gaan halen. Toen ik over de hei fietste werden er al parachutisten gedropt! Het was heel gek! 's Morgens om 6 uur liepen er al mensen met kinderwagens buiten, allemaal vanwege de nieuwsberichten. Toen ik weer terugreed, werd ik nog tegengehouden door Nederlandse militairen; die deden hun best om de parachutisten in te rekenen!

Ik heb in de oorlog veel voedseltochten gemaakt. Ik nam dan textiel mee om te ruilen. Bij de boeren kreeg je dan één kilo meel of zoiets. Wat je onderweg zag was heel erg: iedereen was op voedseltocht, vooral mensen uit Amsterdam. Ik moest ook een onderdeel van een Lister-motor opsporen; de onze was kapot. Ik vond het onderdeel in Zutphen aan de IJssel. Daar was nog een dependance waar het te koop was. Al met al was het een hele toestand, vooral langs de wegen!

Overall uitgebrande auto's en er was alleen nog Duits vervoer te bekennen. Wij hadden ook veel onderduikers en daar moest je dan eten voor zien te vinden. In het achterland was daar nog

De heer Pot (2e van links) en mevrouw Pot-V.d. Hurk (2e van rechts) in overleg met serveersters bij Tomatuva.
Foto van ruim 10 jaar na de oorlog

wel kans op, vooral als je iets had aan te bieden, zoals kleding. Er werden toen zelfs trouwringen verhandeld, erg toch! Het was wel een ervaring, die je niet gauw vergat, al die zielige mensen op pad voor eten.

We hebben ook nog iets bijzonders meegemaakt met het dagblad Trouw. Wij waren nog de enigen, die stroom hadden op de Rijksweg. Dat hadden we zelf door laten trekken vanaf de Goijergracht 39, waar we ons eerste huisje hadden. We hebben er met veel plezier gewoond: de hele hei voor ons! Door een groep studenten hebben we toen een lange geul laten graven vanaf de Goijergracht naar de Rijksweg toe. Toen kwam de ondergrondse, ook uit Eemnes, op een keer vragen of wij de stroom wilden gebruiken om het verzet te steunen. Dat deden

we graag! Naast ons was een plantenkwekerij van de gebroeders Koppel uit Laren; niet vlak naast ons, er was eerst nog een weiland tussen. De ondergrondse kwam 's nachts en maakte keurige vierkanten van 't gras en zo kwam er een kabel, onder het gras om de stroom naar onze burens te verplaatsen. Daar stond een soort schuur waar een drukpers in stond (Trouw). Die schuur werd gehuurd door een Amsterdammer en die zorgde voor die pers. Verder waren er nog een radio en een soort computer, gehuurd door een zekere Jansen; daar kon je alle kanten mee op. De gebroeders Koppel zijn nog een keer opgepakt, maar die hadden een huurcontract en ze wisten ook niks!

Deze regels draag ik op aan de Historische Vereniging van Eemnes, omdat onze ervaringen in de jaren 1939 tot 1945 in hoofdzaak deze gemeente betroffen. Wij hadden trouwens toen we op de Goijergracht 39 woonden, een grenspaal vlak bij ons huisje staan. Daar was dan de afscheiding tussen provincie Utrecht en Noord-Holland.

J. Pot- van den Hurk
vanaf 29 augustus 1939
wonende in Eemnes.
tegenwoordig adres:
"Tabitha" Kamer 0.15
Mozartlaan 280
2555 KZ 's-Gravenhage

Wat vroegere landmeters ons nog vertellen.

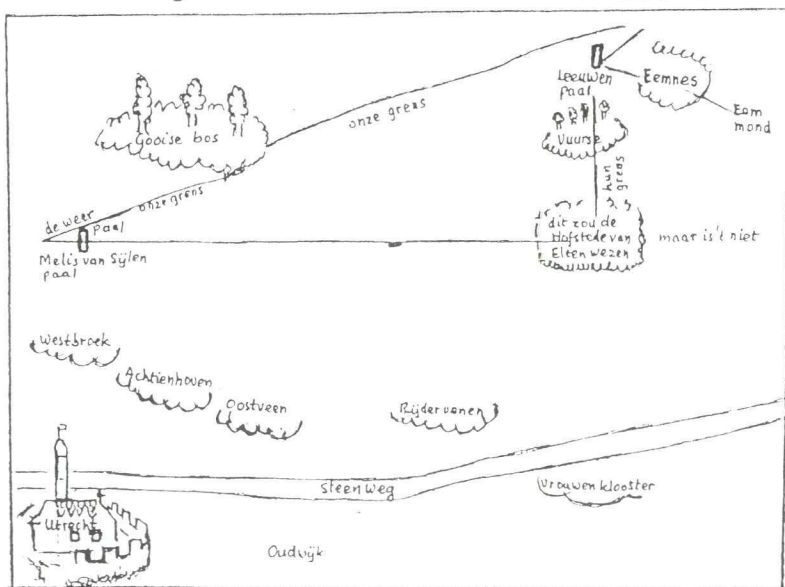
Als we de landkaarten uit vroegere eeuwen bekijken, komen we heel wat dingen te weten over onze eigen woonplaats. We zien oude straatnamen, namen van weteringen, landhuizen en boerderijen, maar ook kaarten die gaan over

de strijd hoe de grens tussen het Sticht en Holland moest lopen. Daar gaat dit artikel over.

De oudste "kaart".

Het woord kaart staat terecht tussen aanhalingstekens. Als we (de "vertaalde" weergave) goed bekijken, is dit niet meer dan een vlotte schets, zoals we nu op een achterkant van een bierviltje de indeling van ons nieuwe huis tekenen voor een geïnteresseerde kennis.

Toch is het iets heel bijzonders, want dit is het oudste in Nederlandse archieven aanwezige topografische kaartje. Het is in 1492 gemaakt om een twist over de Utrechts/Hollandse grens duidelijk te maken. Aan tafel zaten afgevaardigden van Utrechts bisschop en vertegenwoordigers van de Hollandse graaf. Eén van de Utrechters tekende op een blad papier de grens, zoals zij hem dachten en zette erbij "ons rade". Daarna trok hij de door Holland gedachte lijn en noteerde: "huer rade".

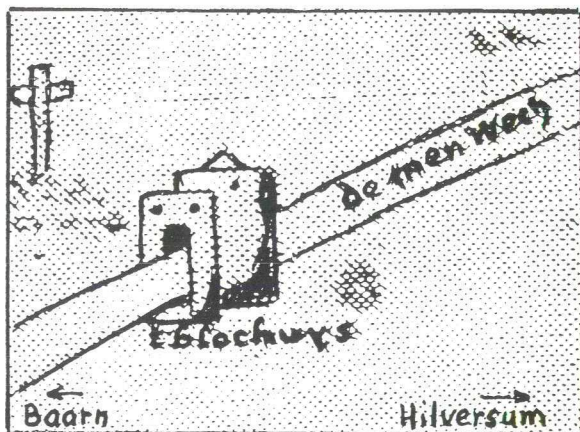

Oudwijk, even buiten Utrecht, was de Sint Steven-abdij van de zusters Benedictinessen, die in 1133 gesticht was en het vrouwenklooster was de Onze Lieve Vrouwe-abdij van dezelfde orde in De Bilt (gesticht in 1139). Met Oostveen wordt het tegenwoordige Maartensdijk bedoeld. De "leeuwenpaal" is de hoekgrenspaal, die nu nog steeds bij de eerste stoplichten vanaf de A-27 bij afslag Bijvank staat. Vanaf dat punt werd en wordt nog steeds de provinciegrens rechtlijnig naar de Domtoren getrokken (met een paar "inschikkingen"), totdat hij een hoek maakt bij de Lage Vuurse.

Het blokhuis en de Gooise schans.

Bij het doorkijken en lezen van de nieuwe "Geschiedenis van de provincie Utrecht" viel mijn oog op een stukje tekst, dat ik hier wil citeren:

"Illustratief is ook de opmars van blokhuisen of schansen in de oorlogvoering van de 14e en 15e eeuw: met dikke aarden wallen en omheiningen uitgeruste versterkingen, voorzien van schutsmonden voor kanonnen, die vaak ad hoc waren aangelegd op strategische plaatsen om een rivier of weg te controleren. Voorbeelden hiervan zijn de blokhuisen bij Ter Eem en het blokhuis op de Vaartse Rijn".

(Geschiedenis van de provincie Utrecht, tot 1528; uitg. Spectrum, Utrecht 1997, blz. 208). Maar niet alleen bij het kasteel "Ter Eem" heeft er een gestaan, maar ook aan de weg van Baarn naar Hilversum. Op de kaart "De Limieten van Gooiland en het Sticht" (1539) staat ter hoogte van de Vuurse zo'n blokhuis getekend. Het ziet er uit als een

stevige ronde toren met een poort ervoor. De weg gaat door dit blokhuis heen. Het opmerkelijke, dat er in augustus datzelfde jaar een proces-verbaal gemaakt wordt, waarin gesproken wordt van de "reliquen (=resten) van 't blockhuys aan Laperswech". De kaart toont ons een heel ander beeld!

Op een latere kaart: "Caerte daer in vertoont wort de Limite tusschen Sticht van Utrecht en Goylant" van Lucas Jansz. Sinck (1619), staat dit blokhuis nog steeds getekend, nu met de "Goyse schans" erbij. En in 1630, op een kaart van Blaeu genaamd "Ultrajectum Dominum" staat deze Gooise schans heel duidelijk als een wal met twee uitspringende hoeken getekend. De ligging van de schans is strategisch gekozen: aan Utrechtse kant bevinden zich de uitgestrekte en moeilijk toegankelijke "Baarnse Venen" en als rugdekking is er heuvelachtig terrein. Ook aan de weg naar Utrecht (bij huidige Hollandse Rading) bevond zich een dergelijke schans. Op de oudste kaart van deze omgeving, het manuscriptkaartje uit 1492 (zie illustratie) staat deze schans ook en wordt die met "de weer" aangeduid.

Het blokhuis bij de schans bij de Baarnse Venen is overigens waarschijnlijk in 1630 niet meer aanwezig; het staat in ieder geval niet op de kaart van Blaeu. De weg, die er loopt en op sommige kaarten als "Lapeers" (of Lapersweg) staat aangeduid, wordt overigens op de kaart van Blaeu "de Heer weg" (heer=leger) genoemd (een andere uitleg van "Heerweg" is een door de Heren Staten onderhouden weg, in

huidige taal: provinciale weg).

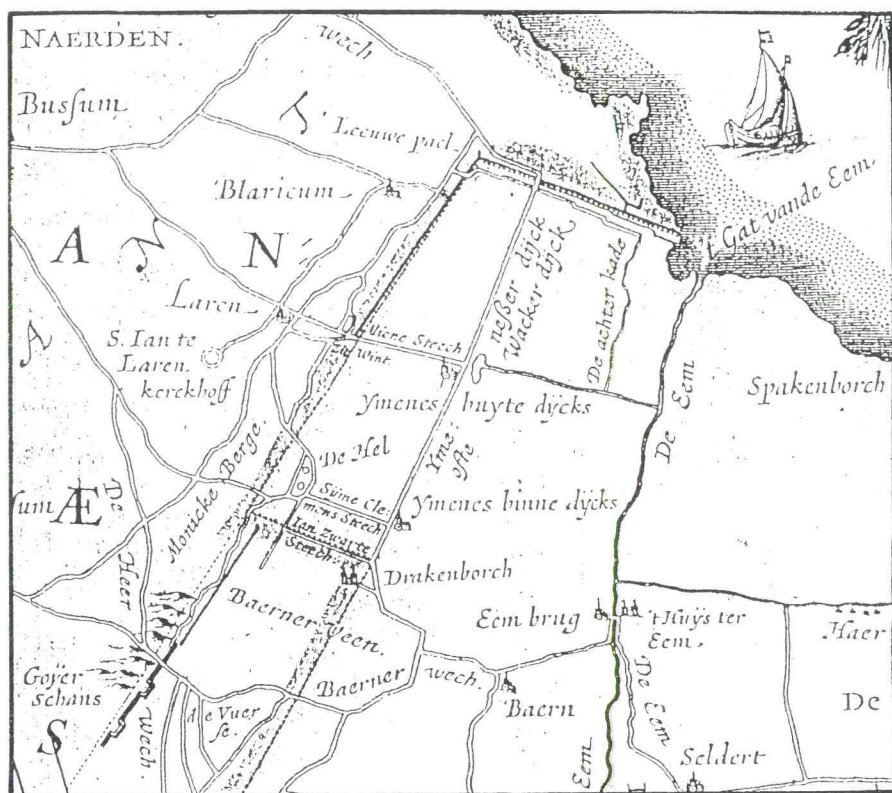
Op kaarten uit volgende jaren, zelfs tot in de 18e eeuw zien we alleen nog de schans gemeld. Waarschijnlijk verloor hij daarna van betekenis en verviel hij door verwaarlozing. Bij de aanleg van de door particulieren gefinancierde Soestdijker Straatweg (een tolweg in het begin van de 19e eeuw) zullen de restanten ervan vermoedelijk verdwenen zijn.

De Hel.

Bij het bekijken van oude topografische kaarten kun je wonderlijke zaken ontdekken. De namen van verschillende delen, wegen, wateren in onze woonplaats zijn nog wel eens gewisseld. Wat misschien oudere Eemnessers nog weten is, dat de bewoners in de Heidehoek, die aan de "Biersteeg" woonden in de dertiger jaren de gemeente verzochten die naam te wijzigen. Biersteeg klonk te alcoholistisch. De gemeente honoreerde het verzoek en voortaan werd de weg "Heidelaan" genoemd.

In het verleden was deze weg al wel eens eerder van naam veranderd. Op een kaart uit 1619 komt de naam "Meijns Clemens steeg" voor, terwijl in 1630 deze weg "Sijmen Clemens steeg" heet. De Heidehoek heette toen: "De Hel".

Gelukkig is die naam inmiddels vergeten, anders had de gemeente wellicht nog een naam moeten wijzigen! Op kaarten uit 1619 en 1639 staat "de hel" evenwel nadrukkelijk gemeld. De laatste kaart toont ons ook twee meertjes, heuvels en... een aantal schaapschotten. Meer gedetailleerde (grens-)kaarten van Justus van Broekhuizen uit 1722 laten eveneens deze schaapschotten zien. De boeren van Eemnes-Binnen zullen waarschijnlijk van hier uit met kudden over de aangrenzende hei hebben gelopen. Wellicht dat zij hierover een (nog niet bekend) contract met de Gooiers hadden

gesloten. Het houden van schapen in dit deel van Eemnes is ook nu nog duidelijk terug te zien aan de oude schaapskooien, die zich achter een aantal oude Eemnesser boerderijen in Binnendijk bevinden. Ook resoluties van zowel Eemnes-Buiten (in 1715) als Eemnes-Binnen getuigen van veel schapen. Zij zijn gemaakt om "overlast" van de schaapskudden door o.a. het drijven over het land van anderen te voorkomen.

Des te wonderlijk is het, dat in 1815 de burgemeester van Eemnes in een vragenlijst voor het Ministerie van Oorlog meldt, dat de gemeente gemiddeld jaarlijks 20 koeien en 240 varkens maar geen schapen voor de slacht naar elders levert. Baarn meldt 150 schapen, Soest 50 en Bunschoten 60.

Wellicht hielden de Eemnessers alleen schapen voor eigen gebruik (wol en vlees, maar ook de mest!).

Andere toponymen.

Ook van andere wegen in Eemnes zijn ons namen bekend. In het noorden, eigenlijk net op Baarns grondgebied, liep de "Jan Swarten of Catoenbaals steeg", zeg maar de tegenwoordige Drakenburgerweg/Zandheuvelweg. Overigens zijn deze laatste ook wel historische namen: vroeger lag daar in het weiland het kasteeltje "Drakenburg", waar vroeger een "Zandheuvel" (op een kaart uit 1769 "pis heuvel" genoemd) heeft gelegen.

De hele Wakkerendijk/Meentweg heette vroeger de "Wackerweg of Hooge weg". De Laarderweg was de "Meenesteeg" en op oude kaarten staat parallel daaraan de "Zijdwind", een weg vanaf de Eemnesser molen (aan de huidige Molenweg) naar Laren. Overigens meldt een kaart uit midden 18e eeuw deze weg als "Molenpad of smokkelpaadje". Dit laatste kan verband houden met het ontduiken van de plicht bij de eigen plaatselijke molen te laten malen in verband met het daar geheven (belaste) maalgeld. Was een andere molenaar goedkoper, dan werd er nog wel eens "gesmokkeld" met deze verplichting.

Een vroeger eveneens belangrijke verbindingsweg was de "Goyse weg" of "Goyers weg", ook wel "Huyser weg" genoemd, de verbinding vanaf Huizen richting Eemmond over de huidige zomerdijk (soms ook de Ringeldijk of achterkade genoemd) naar Eembrugge.

Enkele kaarten in het begin van de 18e eeuw tonen ons ook nog een pad, het "Smeepat", dat vanaf ergens midden Wakkerendijk richting Laren (via huidige Eemnesserweg) en verder naar Naarden voerde. Bij een latere kaart uit deze eeuw, wordt een daarop aansluitende weg vanaf de Gooiergracht "rijweg of

Crommelinsteeg" genoemd. Deze komt halverwege de dijk bij het buitenhuis van Crommelin, "Eemlust" (niet genoemd), uit.

De namen van vaart en weteringen staan ook vaak gemeld. De "Eemnesser Vaart" en de "Drakenburger gracht" (grens Eemnes/Baarn) hebben altijd hetzelfde geheten. De weteringen hebben wel andere namen gehad. De eerste wetering (dwars op de Vaart in Zuidpolder te Veld) heette vroeger de "Willem Mertis Wetering" (ook wel: de oude wetering), met haaks daarop de "Molenwetering" naar de watermolen van Eemnes-Binnen (tegenwoordig Tydeman-gemaal). De wetering in de Noordpolder te Veld werd de "Rickout Elbertis Wetering" genoemd en meer noordelijk naar de Heinellenpolder lag nog de "Heijn Neels Wetering". Vlak bij de uitwatering op de toen nog Zuiderzee via een duiker onder de Veendijk (ook wel de Eemnesser gemen(e) dijk geheten) en een sluis, ligt een klein stukje buitendijkse polder, dat "De Vennen" heet. Vlak bij de Eemmond lag nog een opmerkelijk gebiedje, dat op een 17e eeuwse kaart "Goyernes" wordt genoemd. Wellicht heeft de neusvorm van dit stukje (hoger gelegen?) land tot de naam "nes" geleid. Opmerkelijk, omdat nes in de naam Eem-nes diezelfde betekenis heeft. Overigens is het bij de Eemmond gelegen "Raboës", maar dan gespeld als rabous, ook voor het eerst te zien op een laat 17e-eeuwse kaart. Dat geldt ook voor "de Helling", een voormalig eiland in de Eem, waarover in het Eemnes-nummer van het blad "Tussen Vecht en Eem" een artikel van Wiebe van IJken heeft gestaan (aanwezig in de Oudheidkamer).

Sommigen van u hebben wellicht namen herkend, die bij oude Eemnessers nog bekend zijn, maar jongeren niets meer zegt. Daarom is het maar goed, dat de oude kaartenmakers van vroeger het een en ander voor ons noteerden. Misschien dat onze huidige namen op de wegenkaarten van

nu over honderd jaar een inspiratie zijn voor de nieuwsgierige historici van dan.

Namen van boerderijen en huizen.

Op sommige kaarten komen we namen van boerderijen en huizen tegen.

Op een kaart uit 1769 staan aan de Wakkerendijk: "Stadt Wijk" (nog op no 50) en "Radt van Avontuur" (tegenover 't Dikke Torentje", terwijl een kaart uit 1820/1823 alleen "Bergje Eemzigt" vermeldt. Een (staf-)kaart van 1885 geeft "Streefoord" (op andere kaarten foutief gespeld als "Stroefoord") en opnieuw "Stadwijk", terwijl een iets latere kaart van rond 1900 op de Meentweg boerderij "Weltevreden" aangeeft. Op een toeristische kaart van rond 1925 zien we ook vlak bij Baarn "Stil Genoegen" aangegeven. Vlak daarna (1930) verschijnt "Heidebloem" in de uiterste zuidwesthoek van onze gemeente en op de topografische kaart van 1925 zien we vlak daarbij ook "St. Jansklok". Op de Wakkerendijk komt nu ook de naam "Eemlust" op de kaart. Op toeristische kaarten van rond de tweede wereldoorlog staat "café De Witte Bergen" aangegeven. Rond 1960 verschijnen "De Kruithoeve" (bij de nu niet langer vermelde Heidebloem) en tegenover de Anna Louwenweg aan de Wakkerendijk de "Evahoeve". Rond 1990 zien we op de kaarten (van de Topografische Dienst) aan de Meentweg van noord naar zuid : "De Meenthorst" (Blaricum), "It Fryske Hiem" en "Helena's Hoeve"; aan de Wakkerendijk: "Landlust", "Eemlust", "De Deel", "Groenhoeve", "Nieuw Branderf" en tenslotte "Evahoeve". Sommige namen verdwijnen als een pand van eigenaar verwisselt, maar andere namen zijn er vast aan verbonden. Een naam als "Eemlust" dateert van het midden van de 18e eeuw, maar komt pas laat op kaarten voor, terwijl de eigenaar Crommelin wel bij een

rijweg op een kaart van 1769 staat genoemd. Waarom, daar kunnen we alleen maar naar gissen. Tot zover mijn verhaal over oude kaarten. Ik hoop er in de nabije toekomst een kleine expositie in de oudheidkamer over te houden, dan kunt u zelf zien, hoe interessant dit kan zijn

Jan Out

●

Een tweede familie van 't Klooster in Eemnes.
De Schildersfamilie!

Zeventien jaar geleden verscheen in het kwartaalblad van de Historische Kring Eemnes het eerste artikel met een familie-overzicht. Het stond in de 3e jaargang, nummer 4 (1981). Het betrof een artikel over de familie Van 't Klooster (en Van Klooster). Daar werden alle Eemnesser takken met die naam besproken op één na: de tak van de schildersfamilie van 't Klooster. Toen al schreven we, dat we later op deze familietak zouden terugkomen. Eerst nu lossen we die belofte in.

De stamvader van alle andere Van 't Kloosters in Eemnes was Gerbert Cornelisse van 't Klooster. Hij vestigde zich rond 1736 vanuit Soest in Eemnes. De stamvader van de schilderstak kwam rond 1761 vanuit Soest in Eemnes wonen. Hoogstwaarschijnlijk waren beiden in de verte familie van elkaar. Gemeenschappelijk was in ieder geval dat ze beiden uit Soest kwamen en beiden Rooms-Katholiek waren. Om de wortels van de schildersfamilie bloot te kunnen leggen, beginnen we dus in Soest.

I   Jan Thonisz
                         geboren ca 1570
                         overleden ca 1645

trouwt ca 1600
Geertje Hendriks

Dit echtpaar woonde in Soest. De vrouw was in 1645 weduwe. Op een betaallijst uit dat jaar stond te lezen, dat ze 16 gulden huisgeld moest betalen. Ze werd op die lijst "Geertgen int Clooster" genoemd.

Men neemt aan dat er in ieder geval drie zonen uit dit huwelijk geboren zijn. Eén van de drie was:

II   Gerrit Jans
"Uit 't Clooster Mariënburgh"
geboren ca 1600

Bidprentje van Petronella de Haas (1800-1865) getrouwd met Hendrik van 't Klooster (1804-1852) timmerman op Meentweg 9

BID VOOR DE ZIEL
van zaliger
Petronella de Haas,
WEDUWE VAN
Hendrik van Klooster,
*overleden te Eemnes den 30 Junij 1865, in den
ouderdom van 64 jaar en 10 maanden, en begraven
den 4 Julij op het R. K. kerkhof aldaar.*

De regtvaardige, ofschoon door den dood verrast,
zal in vrede zijn.   B. d. Wijsb. IV, 7.

Wie zal eene kloeke vrouw vinden? Hare waarde
is van verre en buiten de uiterste palen.... Zij gaf
acht op de gangen van haar gezin en heeft haar
brood niet in ledigheid gegeten.   B. d. Wijsb. XXXI.

Ik sneek u, kinderen en broeders! door onzen
Heer Jezus Christus en door de liefde van den H.
Geest, dat gij mij in uwe gebeden voor mij, bij God
te hulp komt.   Rom. XV, 30.

Onze Vader. Wees gegroet.
Zij ruste in vrede!

Druk van Joh. Geradts & Comp., te Hilversum.

Bidprentje van Grietje van 't Klooster (1802-1888)
 dochter van Jacob van 't Klooster (1770-1808), getrouwd
 met schoenmaker Willem van Isselt.

overleden tussen 1685-en 1696
 trouwt Soest 31-05-1646
Marritgen Willemsdr

Er is nog geen doorslaggevend bewijs dat deze
 Gerrit een zoon is van Jan Thonisz en Geertje
 Hendriks. Er zijn wel allerlei tekenen die in
 die richting wijzen. Gerrit en Marritgen
 wonen in 1671 "aen 't Corte Eijndt" te Soest.
 In 1685 worden ze beiden genoemd als gildelid
 van het Groot Gaasbekergilde te Soest. In
 1696 wordt Marritje als weduwe genoemd. Uit
 dit huwelijk zijn in ieder geval twee zonen
 en twee dochters bekend. Eén van die zonen
 was:

✠
 Bid voor de ziel
 van zaliger
GRIETJE VAN KLOOSTER,
 weduwe van
WILLEM VAN ISSELT.

*Geboren den 23 Augustus 1802; na het ontvangen
 der H.H. Sacramenten te Eemnes overleden den 30
 Juli 1888, en den 2 Augustus begraven op het
 R. K. Kerkhof aldaar.*

De ouderdom is eene erekroon, die op de wegen
 der rechtvaardigheid wordt gevonden. Spr. XVI : 31
 Dit is onze roem, de getuigenis van ons geweten,
 dat wij in eenvoudigheid des harten en oprechtheid
 Gods in deze wereld verkeerd hebben.

2 Cor. I : 12.

Ik ben oud geworden en van hooge jaren, daarom heb
 ik gezegd: Zie mijn God! hier ben ik, Gij immers hebt
 mij geroepen. Joh. XXIII : 12 I Cor. III : 29.

Weest niet bedroefd gelijk zij die geen hoop hebben.
 Ik zal u wederzien.

Helpt mij door uwe gebeden bij God.

I Thess IV : 12. Joh. XVI, 22. Rom. XV : 30.
 Gij dan, mijne kinderen, doet volgens hetgeen gij
 van mij geleerd, ontvangen, gehoord en gezien hebt,
 en de God van vrede zal met u zijn.

Philipp. IV. : 9.

Zoet hart van Jesus, wees mijne liefde.

(300 dagen afaat.)

Zoet hart van Maria, wees mijne toevlucht.

(300 dagen afaat.)

Onze Vader. . . . Wees gegroet. . . .

Zij ruste in vrede!

Utrecht Wed. J. R. van Rossum.

III

Aart Gerritsz (van Klooster)
geboren ca 1655
trouwt ca. 1680
Aeltje Gerrits

Aeltje was een dochter van Gerrit Cornelisz. Aart werd ook wel Boer genoemd. Zou dat misschien zijn beroep zijn geweest? Tot nu toe zijn er uit dit huwelijk vier zonen en een dochter bekend. Eén van de zonen was:

IV

Hendrik Aartsz (van Klooster)
geboren ca. 1685
trouwt Soest RK 22-05-1712
Anna Gijsberts

Anna was een dochter van Gijsbert Meeuwisz en Petertje Ebbbers. Tussen 1712 en 1716 woonde

BID VOOR DE ZIEL VAN ZALIGER
JACOBUS VAN KLOOSTER
 Echtgenoot van
CORNELIA KUIJER.

De overledene was geboren te Eemnes, den 6 April 1828, en is aldaar onverwacht overleden op Paaschmaandag den 30 Maart 1891, na 's morgens zijne Paaschcommunie gedaan, en gedurende den dag de godsdienst-oefeningen bijgevoerd te hebben, en is begraven den 3 April op het
R.K. Kerkhof.

Gods welbehagen is in hen die in eenvoud wandelen. Spreuk. XI: 20.
 Niet de plotselinge dood is te vrezen, maar wel die, welke te gelijk en plotseling en onvoorbereid is. H. Gregorius.
 Hij die gaarne verblijft bij Jesus op den kruisweg, zal ook bij Jesus toegelaten worden in de hemelsche heerlijkheid.
 Mijne kinderen, houdt uwe moeder in eere al de dagen haars levens, en dient den Heer in oprechtheid.

Tobias. IV: 3.

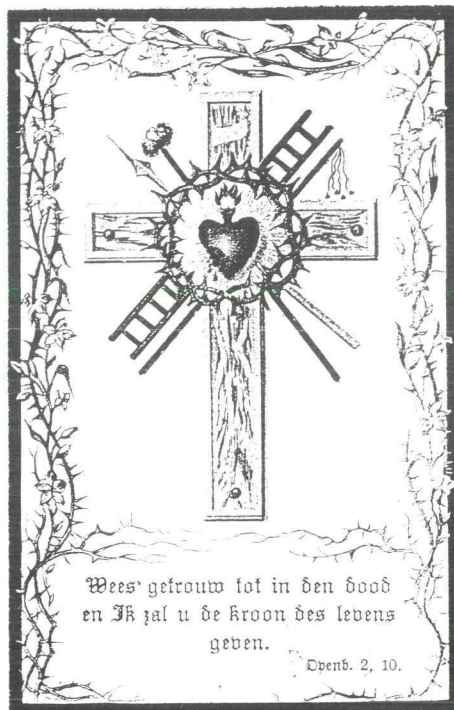
LAAT ONS BIDDEN.

Wij smeeken U, o God! verleen Uwen dienaar Jacobus vergiffenis van al zijne zwakheden en zonden, en geef hem deel aan het geluk Uwer uitverkorenen. Dit bidden wij U door Jesus Christus onzen Heer. Amen.
 Onze Vader . . . Wees gegroet . . .
 Dat zijne ziel ruste in vrede!

Wed. J. R. van Rossum, Utrecht.

Bidprentje van Jacobus van 't Klooster (1828-1891)
timmerman op Meentweg 9

Bid voor de ziel van zaliger
ANTJE VAN 'T KLOOSTER,
 geboren te Eemnes den 28 October 1829, na
 het ontvangen van het H. Oliesel aldaar
 overleden den 9 Mei 1908, en begraven
 op het R. K. kerkhof den 12den
 daaropvolgende.

Ik had den Heer altijd voor oogen, want
 Hij is aan mijne rechterzijde, opdat ik niet
 wankel. Daarom is mijn hart verblijd, en heeft
 zich mijne tong verheugd en zal bovendien
 mijn vleesch in hoop rusten. Ps. XV, 8, 9.

Gaarne ging zij naar den tempel en aanbad
 aldaar God den Heer. Tob. 1, 6.

Wat zijn zij gelukkig, o Maria! die uwen
 naam liefhebben! Zij beven niet in het uur
 des doods. H. Bonaventura.

Gij, die mij in mijn leven dierbaar waart,
 helpt mij nu door uwe gebeden tot God.
 Rom. XV, 30.

Zoet Hart van Jezus, wees mijne liefde,
 (300 dagen aflaat.)

ONZE VADER — WEES GEGROET.
Dat zij ruste in vrede.

J. LUJF — EEMNES.

Bidprentje van Antje van 't Klooster (1829-1908) dochter
van Hendrik van 't Klooster en Petronella de Haas

dit paar aan het Kort End, tussen 1721 en
1723 aan het Lang End, in 1725 in de Hoge
Birk en 1727 bij de kerk in Soest. Uit hun
huwelijk zijn negen kinderen bekend: 5 zonen
en 4 dochters.

De tweede zoon was:

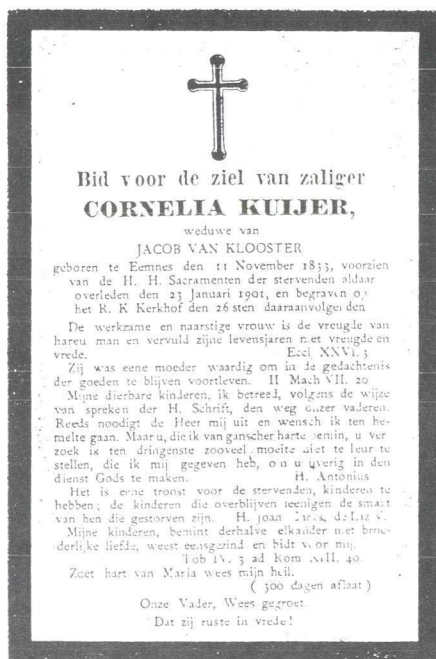
V Jacob Hendrikse van 't Klooster
 ged. Soest RK 25-04-1715
 overleden Soest 20-02-1798
 trouwt Soest RK 10-02-1737
Marritje Gijsbertse Koelen
 ged. Soest RK 30-10-1713
 overleden Soest 07-03-1788

Marritje was een dochter van Gijsbert Rijkse (Kok) en Gijsbertje Peterse Koelen. Marritje en Jacob woonden bij de Teut in Middelwijk te Soest.

Uit hun huwelijk zijn negen kinderen bekend: 5 dochters en 4 zonen.

Zoon Gijsbertus (1740-1794) trouwde met Elizabeth Hendrikse Mets (1741-1824). Deze reeks gaat verder met de oudste zoon:

VI   Hendrik Jacobse van 't Klooster
ged. Soest RK   27-01-1737
overleden Soest   ?-09-1807
trouwt Eemnes RK 17-11-1761
Grietje Berten Snellenberg
ged. Eemnes RK   19-01-1737
overleden Eemnes 06-05-1812

Bidprentje van Nelletje Kuijer (1833-1901) getrouwd met Jacob van 't Klooster

Geertje van den Bergh (1874-1940) getrouwd met Hendrik van 't Klooster

Hendrek werd de stamvader van de Eemnesser schilderstak. Hij verhuisde rond 1760 van Soest naar Eemnes, omdat hij daar zijn vrouw Grietje gevonden had, behorende tot de oude Eemnesser familie Snellenberg. Ze was een dochter van Wigbartus Peterse Snellenberg en Maria Gerritse Lakeman. Hendrik was boer van beroep. Hij was eigenaar en bewoner van een kleine boerenwoning gelegen aan de Meentweg in Eemnes tussen de huidige nummers 109 en 111. Hij was daar al voor 1776 woonachtig en bleef er wonen tot zijn dood in 1807. Uit

zijn huwelijk met Grietje Snellenberg zijn in Eemnes tien kinderen geboren: zes zonen en vier dochters.

Zoon Bart (Wigbertus) (1773-181p) trouwde met Trijntje (Catharina) van Eijden (1772-1854) en bleef met zijn gezin in Eemnes wonen.

Dochter Maria (geboren 1766) bleef met haar man Rutger Janse Kuijer in het ouderlijk huis aan de Meentweg wonen. In 1816 werd het boerderijtje verkocht aan Neeltje Gisekes uit Utrecht. De reeks gaat verder met de 2e zoon:

VII Jacob Hendrikse van 't Klooster

ged. Eemnes RK 24-05-1770

overleden Eemnes 02-11-1808

trouwt Eemnes RK 14-11-1798

Aaltje van Dorrestein

ged. Soest RK 06-10-1770

overleden Eemnes 20-10-1826

Hendrik van 't Klooster de schilder (1868-1940) in actie in zijn werkplaats op Meentweg 9

Hendrik van 't Klooster (1868-1940) en Geertje van den Bergh (1874-1940) gefotografeerd t.g.v. hun 25-jarig huwelijksfeest in 1928

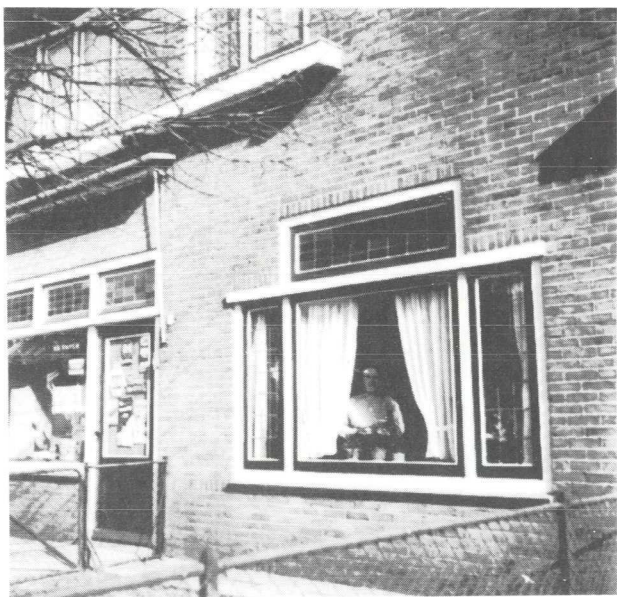
Aaltje werd in Eemnes Van Dorrestein genoemd, maar ze kwam eigenlijk uit de familie Daatse-
laar. Ze was een dochter van Rut Cornelisse
van Daatselaar en Aaltje Hendrikse Steenbeek.
Haar man Jacob is hoogstwaarschijnlijk ook
boer geweest. Nadat hij in 1808 op 38-jarige
leeftijd overleden was, liet hij zijn vrouw
met enkele kleuters achter. Drie maanden na
zijn dood werd nog een zoon Jacobus geboren.
Aaltje is negen jaar later, op 28 juli 1817
in Eemnes hertrouwd met de timmerman Teunis
Schenk. Dit bracht de nodige verandering in
de familie van 't Klooster. Vanaf dat moment

werd er een streep gezet onder het boerenwerk!

Teunis Schenk (geboren 1766 in Eemnes) woonde sinds 1798 in het pand Meentweg 9. Daar had hij zijn timmermansbedrijf. Op 11 september 1816 kocht hij de boerderij van Hendrik Perier en diens vrouw Petronella v.d. Kuinder. In 1817 zal de weduwe Aaltje met haar kinderen bij hem ingetrokken zijn. Betrekkelijk kort daarna is Teunis overleden op 12 september 1823. Drie jaar later stierf Aaltje. Haar oudste zoon Hendrik kon toen het timmermansbedrijf van zijn stiefvader Teunis Schenk overnemen.

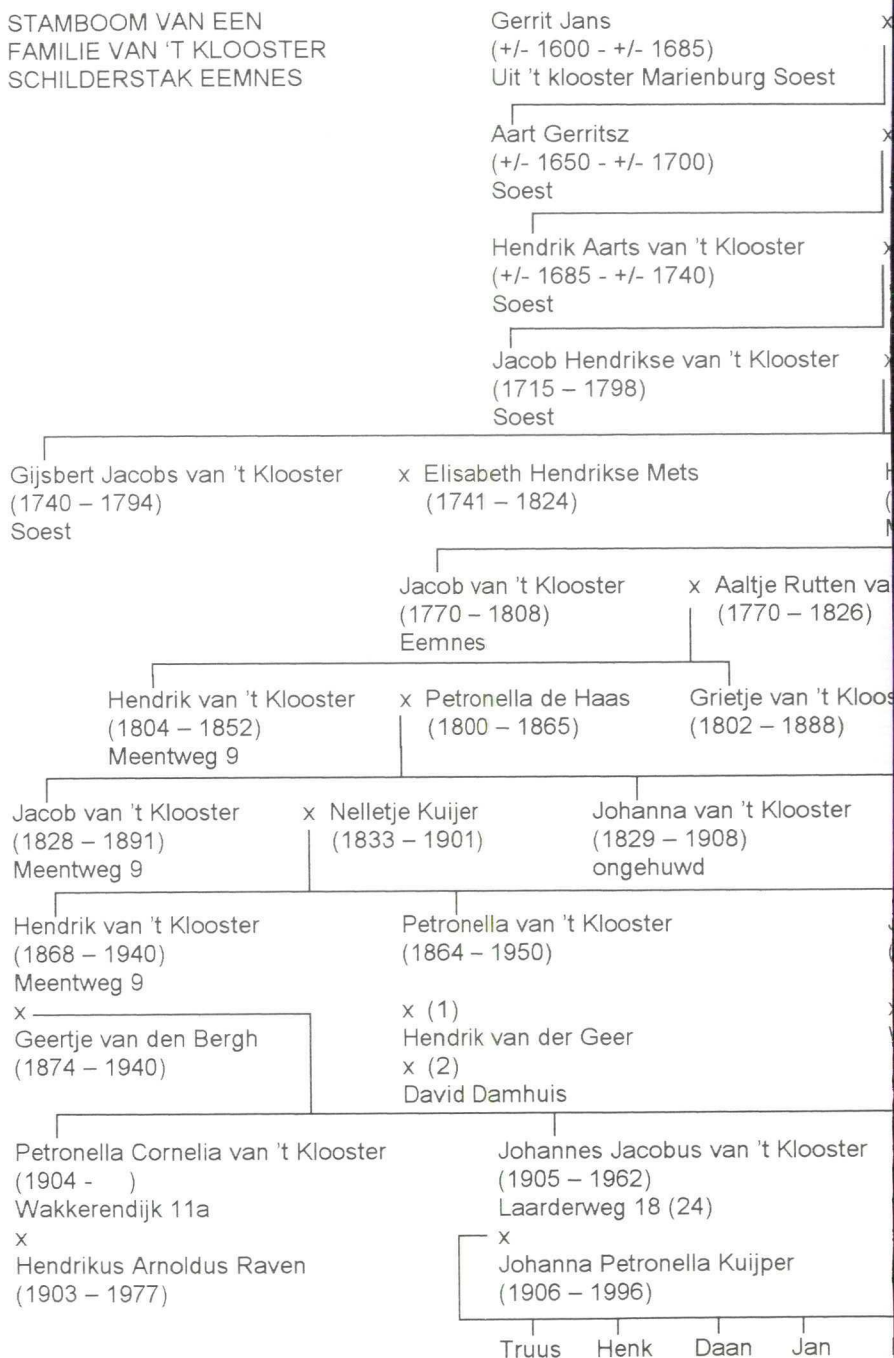
Uit het huwelijk van Aaltje en Jacob van 't Klooster zijn zes kinderen geboren: 3 dochters en 3 zonen.

Dochter Grietje (1802-1888) trouwde met de Eemnesser schoenmaker Willem van Isselt. Deze

Wakkerendijk 11a, de winkel van Henk Raven en Neeltje van 't Klooster. Voor het raam staat Coba van 't Klooster

STAMBOOM VAN EEN
FAMILIE VAN 'T KLOOSTER
SCHILDERSTAK EEMNES

Marritgen Willem Aertsdr.

Aeltje Gerritse

Annitje Gijsbertse

Marritje Gijsberts Koelen
(1713 – 1788)

ndrik Jacobse van 't Klooster x Grietje Berten Snellenberg
(1737 – 1807) (1737 – 1812)
entweg 109/111

Dorrestejn Wigbertus van 't Klooster x Trijntje Teunisse van Eijden
(1773 – 1819) (1772 – 1854)

er x Willem van Isselt

Aaltje van 't Klooster Geertje van 't Klooster
(1837 – 1889) (1838 – 1869)
ongetruwd ongetruwd

n van 't Klooster Aaltje van 't Klooster
(1866 – 1940) (1874 – 1932)

hmelina Brouwer x Gerrit van den Bergh

Jacoba Evenia van 't Klooster
(1909 -)
ongetruwd

ert

Schilderwerk aan de R.K. kerk van Eemnes rond 1930. Man bij de deur is onbekend. Op de ladder staat Toon van Weerden, 2e van rechts is Jan van 't Klooster (1905-1962), bij de kruiwagen Wous van Dijk (?)/Stoutenburg (?)

reeks gaat verder met de zoon:

VIII	<u>Hendrik van 't Klooster</u>	
	ged. Eemnes RK	01-01-1804
	overleden Eemnes	02-05-1852
	trouwt Eemnes	28-04-1827
	<u>Petronella de Haas</u>	
	geb. Weesperkarspel	23-08-1800
	overleden Eemnes	30-06-1865

Petronella was een dochter van de rietdekker Joor de Haas en diens vrouw Anna Geerlings. De familie De Haas woonde sinds ca. 1810 in Eemnes. Zoals al geschreven nam Hendrik van 't Klooster het timmermansbedrijf van zijn stiefvader Teunis Schenk over. Hij bleef met zijn gezin zijn hele leven op Meentweg 9 wonen.

Uit het huwelijk met Petronella de Haas zijn

naast een doodgeboren zoon nog acht kinderen geboren: 4 dochters en 4 zonen. Drie zoontjes en één dochter zijn jong gestorven. De drie andere dochters bleven ongehuwd. Geertje (1838-1869) werd naaister. Johanna (1829-1908) en Aaltje (1837-1889) bleven op Meentweg 9.

De enige zoon die voor nageslacht zorgde was:

IX	<u>Jacob van 't Klooster</u>
	geboren Eemnes 06-04-1828
	overleden Eemnes 30-03-1891
	trouwt Eemnes 18-05-1863

Groepsfoto t.g.v. het huwelijk van Jan van 't Klooster en Annie Kuijper in 1934 in Hilversum. Links naast het bruidspaar de ouders van de bruidegom Hendrik van 't Klooster (1868-1940) en Geertje van den Bergh (1874-1940). Rechts naast het bruidspaar de ouders van de bruid Daniël Kuijper en Elisabeth Ros (1871-1946). Rechts achter de bruidegom staat Coba van 't Klooster (geboren 1909) geheel rechts staan Neeltje van 't Klooster (geb. 1904) en Hendrik Raven (1903-1977). Tweede van links staat Cor van 't Klooster (dochter van Jan uit Bussum).

Nelletje Kuijer

geboren Eemnes 14-11-1833

overleden Eemnes 23-01-1901

Nelletje was een dochter van Jan Kuijer en Aaltje Schoonoord.

Evenals zijn vader was Jacob van 't Klooster timmerman en woonde hij op Meentweg 9. Zijn vrouw Nelletje was naaister. Uit hun huwelijk zijn vijf kinderen geboren: 3 dochters en 2 zoons.

De oudste dochter was:

Petronella van 't Klooster

geboren Eemnes 22-09-1864

overleden Amsterdam 28-03-1950.

Ze trouwde in 1891 met de Eemnesser Hendrik van der Geer (1863-1894). Na zijn dood trouwde ze in Amsterdam in 1895 met David Damhuis (1864-1945). Ze hadden een melkzaak in de Jodenbreestraat te Amsterdam. In 1924 hebben ze die zaak weggedaan, waarna ze in Hilversum zijn gaan wonen aan het Slachthuisplein. Na de dood van haar man verhuisde Petronella van 't Klooster weer naar Amsterdam, waar ze in 1950 stierf.

De jongste dochter was:

Aaltje van 't Klooster

geboren Eemnes 10-04-1874

overleden Hilversum 27-09-1932

Ze trouwde in 1899 te Eemnes met Gerrit van den Bergh, zoon van de smid Jan van den Bergh, uit Eemnes (Wakkerendijk 170). Gerrit werd zelf ook smid. Hij had een smederij aan de Herenstraat in Hilversum.

De oudste zoon was:

Jan van 't Klooster

geboren Eemnes 08-10-1866

overleden Bussum 08-09-1940

Foto van de eigenaars/chauffeurs van de auto's die bejaarden vervoerden tijdens het jaarlijkse uitje van Ouden van Dagen uit Eemnes rond 1950.
v.l.n.r.

Frans van Duijne, Willem Wouda (?) Jan van 't Klooster, Carel Mol, Henk Eek, Siem Nagel, Jan de Bruijn, Hendriks Herman Eggenkamp, Wout Staal, Jan Beukeboom, Jan Fokken, Bruin Noordam, Goos Hagen, Brevoord. Jan van 't Klooster (1905-1962) zat in het organiserend comité

trouwt Wilhelmina Brouwer
(1862-1916)

Jan nam het timmergebeuren van zijn vader over. Hij vestigde zich in 1893 te Bussum, waar hij een aannemersbedrijf opbouwde. Uit zijn huwelijk met de Hilversumse Wimpje Brouwer is één dochter geboren.

De jongste zoon was:

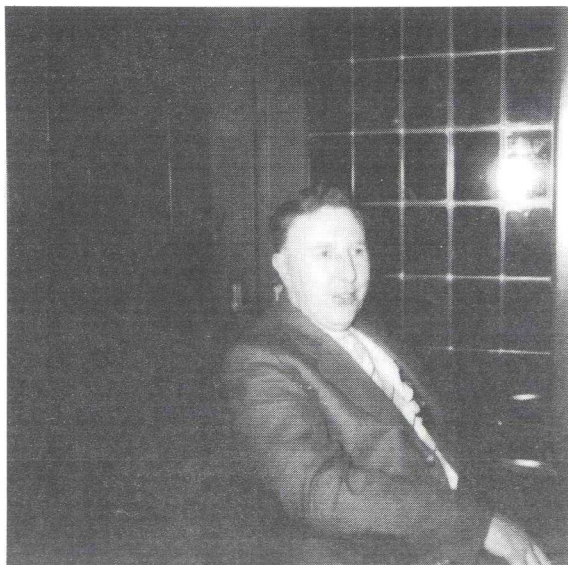
X	<u>Hendrik van 't Klooster</u>
	geboren Eemnes 20-03-1868
	overleden Eemnes 26-12-1940
	trouwt Eemnes 14-07-1903
	<u>Geertje van den Bergh</u>

geboren Eemnes 20-01-1874
overleden Eemnes 14-05-1940

De jongste zus van Hendrik van 't Klooster was getrouwd met de smid Gerrit van den Bergh. Zo zal Hendrik wel in contact gekomen zijn met Geertje, een zus van Gerrit. Geertje was een dochter van de Eemnesser smid Jan van den Bergh en Cornelia Everts.

Hendrik brak met de familietraditie: hij werd geen timmerman maar schilder. Hij schilderde veel bij mensen in Eemnes, Laren en Blaricum. Hij ging altijd naar het werk met zijn vierwielige handkar met daarop alle materialen. Op zaterdag ging hij ruiten herstellen. Hij ging dan op de fiets naar zijn klanten met op zijn rug een groot rek met daarin de ruiten. Volgens de familie is hij met zijn zware vracht nooit gevallen.

Hij ging 's morgens altijd vroeg op pad en

Hendrikus Arnoldus Raven (1903-1977) getrouwd met Petronella Cornelia van 't Klooster

Petronella Cornelia van 't Klooster (geb. 1904) achter de toonbank in haar winkel op Wakkerendijk 11a

kwam 's avonds rond acht uur pas weer thuis terug. Hij verzorgde dan zijn geiten (liefhebberij) en sloot de dag vaak af met een spelletje kaarten. Hendrik is zijn hele leven blijven wonen op het ouderlijk huis Meentweg 9. Daar maakte hij zelf ook verf. Hij mengde het op allerlei manieren en verkocht het dan weer.

Uit zijn huwelijk met Geertje van den Bergh zijn vijf kinderen geboren: een levenloze zoon (1915), een jong gestorven dochttertje Cornelia-Petronella (1907-1912). Voorts twee nog in leven zijnde dochters:

<u>Petronella Cornelia van 't Klooster</u>	
geboren Eemnes	09-05-1904
trouwt Eemnes	12-02-1936
<u>Hendrikus Arnoldus Raven</u>	
geboren Eemnes	26-12-1903
overleden Eemnes	17-07-1977

Na hun huwelijk begon dit echtpaar een kruidenierswinkel op Wakkerendijk 11a. (Zie HKE-blad jrg.11, no. 1-1989.)

Ze bleven daar tot in de zeventiger jaren.

Op 2 juli 1974 verhuisde de familie naar Laarderweg 11 nadat de kruidenierswinkel was opgeheven.

Uit het huwelijk van Petronella van 't Klooster en Hendrikus Raven zijn vijf kinderen geboren: vier zonen en een dochter Truus.

De jongste zus van Petronella-Cornelia van 't Klooster was:

Jacoba Evenia van 't Klooster

geboren Eemnes 04-01-1909

Na de dood van haar ouders in 1940 bleef ze alleen achter in de ouderlijke woning op Meentweg 9. Kort daarna is ze gaan inwonen bij de familie Raven. Dat is lange tijd zo gebleven. Coba heeft een leven lang gewerkt in de kraamzorg.

De enige zoon van Hendrik van 't Klooster en Geertje van den Berg was:

XI Johannes Jacobus van 't Klooster

geboren Eemnes 12-08-1905

overleden Eemnes 26-07-1962

trouwt Hilversum 05-05-1934

Johanna Petronella Kuijper

geboren Hilversum 05-08-1906

overleden Laren NH 31-07-1996

Jan ging al jong bij zijn vader schilderen. Zo heeft hij in zijn jonge jaren al mee geholpen om de R.K. kerk van Eemnes van binnen te schilderen. Hij volgde een opleiding aan de Avondschool in Hilversum, waar hij het patroonsdiploma schilderen behaalde. Daar in Hilversum leerde hij in die tijd zijn toekomstige vrouw Annie Kuijper kennen. Ze trouwden in 1934 en woonden daarna tot 4 november 1937 op het adres Leeuwenstraat 72 in Hilversum. Ondertussen liet Jan door de firma Eggenkamp

een nieuw huis bouwen op Laarderweg 18. Na nog drie maanden bij zijn ouders op Meentweg 9 te hebben ingewoond, kon Jan met zijn gezin op 3 februari 1938 zijn intrek nemen in de nieuwe woning. Er was een mooie schilderswerkplaats bij. Jan kon nu volledig voor zichzelf beginnen als huisschilder. Naast het schilderen hield hij zich tijdens de oorlog ook bezig met zeep maken. Hij was altijd al gek op schilderijen. De zeep ruilde hij dan voor schilderijen.

Na de oorlog is hij ook actief geweest met de Wederopbouw in Noord-Limburg. Hij deed daar en ook later veel samen met de firma Eggenkamp.

Na de oorlog breidde zijn bedrijf geleidelijk uit. Vanaf ± 1947 had Jan een auto waardoor

Petronella Cornelia van 't Klooster (geb. 1904), thans woonachtig aan de Waag

het vervoer van de materialen veel makkelijker ging. Zijn klantenkring breidde zich uit door het hele Gooi. Zo heeft hij veel gewerkt voor de familie Van den Brink (van o.a. Van den Brink en Campman). Hij deed dus veel huisschilderwerk voor particulieren. Maar er waren ook bijzondere klussen: zoals het schilderen van het interieur van de R.K.kerk in Eemnes in de vijftiger jaren en het vergulden van het haantje en de wijzers van de Ned. Hervormde Kerk in Eemnes-Bluiten.

Jan is ook heel actief geweest in het Eemnesser maatschappelijk leven. Jarenlang was hij voorzitter van de R.K. Middenstandsvereniging en was hij actief in de Katholieke Volkspartij (KVP). Van 1959 tot zijn dood in 1962 was hij bestuurslid van de RABO-bank (toen Boerenleenbank) in Eemnes.

Uit zijn huwelijk met Annie Kuijper zijn vijf kinderen geboren: één dochter Truus en vier zonen. Enkele van de zonen zijn ook in het schildersvak terecht gekomen. Zoon Bert heeft tot op de dag van vandaag een schildersbedrijf in Eemnes.

Tot zover dit overzicht van de schilderstak Van 't Klooster uit Eemnes. Veel voorwerk is gedaan door Mirjam van 't Klooster en Bertie van Wijk-Blom, die vanuit de Eemnesser archieven van de burgerlijke stand alle Van ('t) Kloosters geïnventariseerd hebben.

Onze dank gaat uit naar Daan van 't Klooster en Truus Raven die ons voorzien hebben van gegevens, foto's en andere materialen die we voor dit artikel konden gebruiken.

Voor aanvullingen en verbeteringen kunt u altijd contact opnemen met de samenstellers:

Henk van Hees
tel. 035-538 9849

Bertie van Wijk-Blom
035-531 4689

Een kruisweg teruggevonden?
Opsporing verzocht.

In het nummer van ons blad over de familie Eggenkamp (jrg. 19 no 4) werd verteld, dat pastoor H.B. Goosens, oud-kapelaan van Eemnes, in de eerste Heilige Mis van pater Wim Eggenkamp in Eemnes als diaken assisteerde. Daarbij werd gezegd, dat hij op dat moment pastoor was in een veenkolonie in Drente, waarschijnlijk in Nieuw Amsterdam of in het vlak daarbij gelegen Erica. In de Piusalmanak 1938 (het adressenboek van kerkelijk Nederland) komt hij voor als pastoor van Klazinaveen, enkele kilometers oostenlijk van beide genoemde plaatsen.

Toen in 1944 de katholieke kerk van Eemnes een door Alfons Damen geschilderde nieuwe kruisweg kreeg, werd de "oude", uit 1926 daterende kruisweg aan de kerk van Nieuw-Amsterdam geschonken, dat meldde het Liber Memorialis, zeg maar het geschiedenisboek van de St. Nicolaasparochie. Wellicht heeft pastoor Goosens hierbij een bemiddelende rol gespeeld. Probleem: in Nieuw-Amsterdam stond geen kerk, maar dit dorp was samen met Erica, waar wel een kerk stond, één parochie.

De vraag, waar de kruisweg is gebleven, was nu opgelost. Dat dacht ik tenminste. Maar na informatie in Erica, werd het mij duidelijk, dat dit niet zo was. De kruiswegstaties in deze kerk zijn niet geschilderd, maar in bas-relief uitgevoerd en dateren van 1916.

Men verwees mij naar de kerk van... Klazienaveen; misschien zouden ze daar zijn. Nu is er een brief weg naar de pastoor aldaar. Een antwoord heb ik nog niet ontvangen.

Als dit positief zou zijn, rijzen er natuurlijk onmiddellijk weer nieuwe vragen. Bijvoorbeeld wie is de schilder van deze kruisweg, hoe zien de staties eruit, hangen ze nu nog steeds in de kerk?

Meteen komen we dan op een eveneens niet opgehelderde vraag omtrent de schilder van de nieuwe kruisweg: Alfons Damen.

Tot nu toe werd aangenomen, dat hij in Soestdijk woonde. Leden van de historische kring Soest vertelden mij echter, dat hij in Soest woonde en zijn naam in diverse adressenboeken voorkomt. Later staat alleen de naam van zijn weduwe vermeld. Ik ben alle families Damen in Soest en Baarn gaan bellen, in de hoop nakomelingen van de schilder te ontdekken, maar geen van hen bleek iets met Alfons Damen te hebben. Ook de schilderslexicon (Scheen) vermeldt zijn naam niet. Nadere informatie ontbreekt tot nu toe. Heeft de man nog meer (kerkelijke) kunst gemaakt? Zeker is, dat hij nog een "Laatste Avondmaal" en een "Pinkstergebeuren" schilderde. Deze zijn nog in de St. Nicolaaskerk aanwezig. Ook vond ik een rekening van hem in de oude parochieboekhouding, voor het schilderen van een madonna. Waar is dit schilderij gebleven?

Een ieder die iets van deze Alfons Damen weet, nodig ik uit om met mij in contact te komen. Rest mij om een kleine correctie te geven op het artikel van Wim Eggenkamp over Wim Eggenkamp in ons tijdschrift. Het jongensinternaat Sint Louis werd niet geleid door broeders van Oudenbosch, maar door broeders van de Onbevleete Ontvangenis van Maria uit Maastricht. Verder een heerlijk leesbaar artikel, mijn complimenten!

Jan Out
(tel. 5387153)

Een uit velen!

Het verhaal van Captain Richard M. Scott

door: Jaap van der Woude

Over een Amerikaanse vlieger, die in maart 1944 ten oosten van de Eem een noodlanding maakte met zijn jachtvliegtuig, die heel even op het grondgebied van Eemnes verbleef, die daarna half Nederland en België doorkruiste, die gearresteerd werd en weer ontsnapte.

Begin augustus 1997 ontving mw. Bertie van Wijk een verzoek uit Engeland.

In een brief gedateerd 28 juli 1997 richtte ene Max E.R. Jansen, woonachtig in Engeland, zich tot 'De Redacteur, Historische Kring Eemnes, p/a Raadhuislaan 39, Eemnes, Utrecht, Holland' met het volgende verzoek:

'In maart 1944 maakte een tweemotorig Amerikaans jachtvliegtuig (Lockheed Lightning) een noodlanding in de polder, niet zo ver van de Eembrug. De piloot zag kans te ontsnappen, en na de oorlog kregen we te horen dat hij al die tijd 'ondergedoken' was geweest bij de familie De Ruig (van de badinrichting Tijmen de Ruig, aan de Eem bij Baarn). Ik ben er echter nooit achter kunnen komen of dit inderdaad het geval geweest is, en zou graag willen weten of U er soms wat meer over weet te vertellen - daar het me zo toelijkt dat er nog wel eens enkele inwoners van Eemnes zich dat zouden kunnen herinneren.'

Niet lang daarna belde Bertie mij met de vraag of er iets over dat vliegtuig en de vlieger bekend was en of ik de brief verder wilde afhandelen. Met heel veel plezier heb ik aan dat verzoek gevolg gegeven en, zoals uit dit artikel zal blijken, leverde dit contact duidelijkheid voor de heer Jansen en uniek fotomateriaal voor weer een stukje geschiedenis van Eemnes op.

In eerdere edities van het kwartaalblad van de Historische Kring Eemnes zijn verhalen

gepubliceerd over vliegers die, tijdens de Tweede Wereldoorlog, neerkwamen in bezet gebied en onderdoken bij moedige mensen in Eemnes en omliggende dorpen tot het einde van de oorlog.

Dat niet alle vliegers onderdoken zal uit het hierna volgende verhaal blijken. Het voert u terug in de tijd naar 15 maart 1944.

15 maart 1944

Captain Scott vloog als jachtvlieger bij de United States Army Air Force (USAAF), de Amerikaanse Leger Luchtmacht, vanuit Engeland op doelen in Duitsland en bezet gebied.

Op 15 maart 1944 was Scott, ingedeeld bij het 385ste Fighter Squadron van de 364ste Fighter Group, piloot van de Lockheed P-38 Lightning met serienummer 42-68062, opgestegen vanaf het vliegveld Honington in Engeland voor een escortevlucht naar Brunswick in Duitsland, waar militaire installaties werden gebombardeerd door de bommenwerpers van de USAAF.

De Lockheed P-38 Lightning was een tweemotorige jager met een dubbele staart en leek veel op de Nederlandse Fokker G-1 die in de mei-dagen van 1940 vloog.

Captain Scott leidde een groep van vier P-38's. Als nr. 2, 3 en 4 vlogen respectievelijk 2nd Lt James D. Turner, 1st Lt John C. Tallman en 2nd Lt Herman A Waggener. Nabij het Dümmer-meer werd 2nd Lt Waggener, door een storing in zijn rechtermotor, gedwongen de formatie te verlaten. Op dat moment vlogen ze op 23.000 ft (ca. 7.8 km) hoogte. Hij zou de enige zijn die die dag terugkeerde in Engeland.

Captain Richard M. Scott, USAAF

Boven het doel werd het toestel van Scott geraakt door luchtafweer. Het toestel was wel beschadigd, maar kon in de lucht blijven. Hij wijzigde zijn koers om terug te keren naar Engeland. Ergens boven Midden-Nederland ontstond, mogelijk door de beschadiging, brand en hij was gedwongen een noodlanding te maken.

Eind 1985 ontving ik een brief van Scott waarin hij zijn wederwaardigheden uiteenzette en hij deed deze brief vergezeld gaan van een kopie van het 'Escape & Evasion report' (verslag van een ontsnapping) dat na zijn terugkeer bij de Geallieerden door de Inlichtingendienst werd samengesteld. Gegevens uit dat verslag heb ik in het verhaal van Scott verwerkt.

Een noodlanding met goede afloop

Scott schrijft: 'Na de noodlanding met mijn brandende vliegtuig, rende ik zo snel en zo ver als ik kon om weg te komen van de plaats van het ongeval. Niet lang daarna bood een Hollandse jongeman mij aan te helpen. We liepen naar de oever van een kleine rivier. Hij floot naar vrienden aan de overkant, die de rivier overstaken en mij naar de andere kant brachten.

Het staat mij niet meer duidelijk voor de geest, maar op een bepaald tijdstip verborg deze jongeman mij in een kleine schuur, die het allergrootste varken dat ik ooit gezien heb, bevatte. Daarna haalde hij de eigenaar van de boerderij op. Ik werd met groot enthousiasme begroet door hem, zijn vrouw en hun kinderen. Ik vroeg om burgerkleding en bood in ruil mijn vliegerlaarzen aan. Ze gaven me een tweedelige overall, gemaakt van blauwe stof, die ik over mijn vliegekleding aantrok. (Om je de waarheid te zeggen, ik zag er nogal belachelijk uit, omdat ik ongeveer 1.86 meter lang ben en deze kleren gemaakt waren voor een klein persoon).

Ik denk dat het na het bezoek aan de boerderij was, dat ik opnieuw over de rivier gebracht werd en verborgen werd in een botenhuis, van het type waarin wedstrijdboten opgeborgen worden.'

Tot zover de herinnering van Captain Scott. Hij maakte met zijn toestel om 11.10 uur een noodlanding nabij de Bisschopperweg, welke loopt van Eembrugge naar Bunschoten, in de Bunschoterpolder. De rivier die hij overstak is de Eem en de boerderij waar hij enige tijd verborgen heeft gezeten behoorde toe aan ene familie Brouwer. Nadat hij de boerderij weer verlaten had werd hij per boot naar het zwembad van Baarn gebracht. Dit was een afgezet deel van de rivier de Eem dat werd beheerd door Tijmen de Ruig, die ook de zorg had over het botenhuis.

Laten we weer verder lezen wat Captain Scott

schrijft: 'Gedurende enkele uren verbleef ik helemaal alleen in het botenhuis. Na het invallen van de duisternis werd ik op een kar, verstoep onder takkenbossen, naar het dorp Baarn gebracht. De man die mij op kwam halen was Jan Langelaan. Ik verbleef een dag bij hem en zijn vrouw en werd daarna naar Bilthoven gebracht. Daar verbleef ik ruim een week bij een jonger echtpaar waarvan ik de naam niet weet. Hij was ongeveer 25 jaar oud en student. Op 24 maart werd ik naar Amsterdam gebracht en verborgen bij een ouder echtpaar van omstreeks 50 jaar. Zij voorzagen mij van een identiteitsbewijs met foto en lieten een nieuw pak voor mij maken bij een kleermaker. Ik kreeg ook een paar nieuwe schoenen van ze. Voorzover ik weet was hij verkoper die materiaal verkocht aan de politie.

Op 7 april vervoerde de ondergrondse mij naar Deventer waar ik bij de familie Jansen, een schoolmeester van 42 jaar, verborgen werd. Hij had een vrouw en drie kinderen. Ik ben daar vier dagen gebleven. Bij hen kreeg ik een nieuwe identiteitskaart.

Op 11 april moest ik weer verhuizen. Ze brachten me naar Ginneken waar ik verborgen werd bij de familie Van de Sande. Ruim twee weken verbleef ik bij dat ca. 60-jarige echtpaar. Naar ik meen was hij een gepensioneerd aannemer.

Ook aan dat verblijf kwam een einde toen ik op 29 april naar Breda overgebracht werd. Ik verbleef daar bij mevrouw Francis Leyendekker, Artilleriestraat 40. Deze 26-jarige hostess bij de KLM was gehuwd met een 35-jarige man die werkzaam was in de zijde-industrie. Na enkele weken werd ik knap ongeduldig, maar ik kon nimmer verder omdat de ontsnappingslijnen geïnfiltreerd bleken te zijn. Ik verliet in mijn eentje Breda en passeerde de Belgisch-Nederlandse grens en verbleef één à twee dagen in België, maar slaagde er niet in iemand te vinden die mij kon helpen en keerde daarop terug naar Breda. De hele reis werd lopend afgelegd. Bij mijn terugkeer in Breda ontmoette ik een andere P-38 vlieger, Rex Dettre, met wie ik in Californië had gevlogen en die nu bij een andere Fighter Group vanuit Engeland opereerde.'

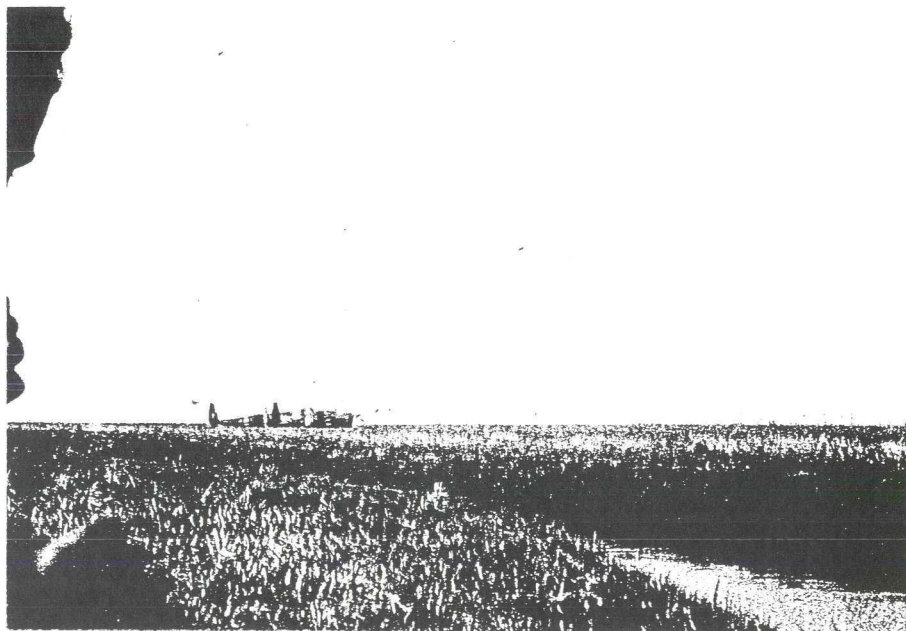
Lt. Rex H. Dettre

Bijzonderheden over de Lt. Rex Dettre van de 20ste Fighter Group, kunt u lezen in het boek 'Luchtoorlog boven Zuidwest-Friesland' op bladzijde 207. Dit boek is geschreven door wijlen Jan J. van der Veer, een nestor op het gebied van de Luchtoorlog 1939-1945.

Van der Veer schrijft: 'Op eerste Paasdag, 9 april 1944, was Lt Rex H. Dettre onderweg met een Lightning van de 20th Fighter Group, gebaseerd op Kingscliffe in het Engelse graafschap Northampshire. Hij was daar gedetacheerd om 'gevechtservaring' op te doen. Het was Dettre's eerste operationele vlucht. Het werd tevens zijn laatste, tenminste voor de duur van de oorlog. Hoe hij het klaarspeelde weet niemand, maar zijn collega's zagen zijn machine ergens ten oosten van het IJsselmeer met draaiende motoren recht naar beneden schieten en in het wolkendek verdwijnen. Ze zagen de Lightning niet terug, zonder aanleiding was de machine uit de formatie verdwenen. Duitse jagers waren nergens te zien en luchtdoelgeschut was er ook niet. Had Dettre soms een fout gemaakt? Het is niet onmogelijk.

De Hindelopers zaten bij dit spektakelstuk op de eerste rang, want er gebeurde vlak bij hun stad vier merkwaardige dingen. Allereerst hoorden ze een vuurstoot met machinegeweren. Uit het dichte wolkendek kwam plotseling met wild gierende motoren een vliegtuig recht naar beneden suizen om te verdwijnen in het IJsselmeer, vlak buiten de zeedijk tussen Hindelopen en Molkwerum. Vervolgens viel er een pak uit de wolken, dat in de weilanden zuidelijk van Hindelopen neerplofte en een

rubberboot bleek te zijn. En daarna kwam er een vlieger uit de wolken, hangende aan zijn parachute. Hij kwam iets ten zuiden van Hindeloopen aan de grond, schopte zijn vliegerlaarzen uit, rende min of meer hinkend het weiland over, stak de spoorbaan over en verdween in een "reidpôlle". Niet alleen de inwoners van Hindeloopen, maar ook de Duitsers waren snel ter plaatse. De laatsten waren mensen van de kustwacht, die op het "tointsje", tussen Hindeloopen en Workum, het hele geval hadden gezien. Ze waren vrij gemoedelijk. Ze waren aan hun stand verplicht om naar de neergekomen vlieger te zoeken en dat deden ze ook, maar met weinig animo. Ze vonden Dettre niet. Wonderlijk genoeg vond de Ondergrondse hem wel. Een paar man haalden

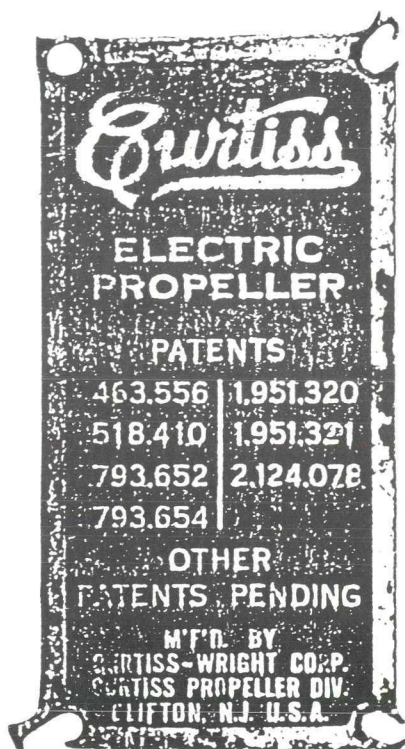
Heimelijk vanonder een jas gefotografeerd door Max Jansen. De P-38 van Captain Scott in de Bunschoterpolder met een Duitse schildwacht achter het rechter staartvlak.

hem uit de "reidpôlle" en bezorgden hem een goed onderdak.'

Toch nog gevangen genomen

Keren we terug naar Captain Scott. 'Ik vertelde Rex dat ik in België was geweest en omdat verplaatsen nog steeds niet was toegestaan vanwege de infiltraties in de ondergrondse, besloten we het opnieuw op eigen gelegenheid te proberen. Op 15 juni vertrokken we. Dan weer lopend, dan weer gebruik makend van lokale treinen tussen de dorpen, bereikten we Quievrain, waar we een naam-contact hadden. We verbleven drie dagen in Hotel 'België' dat beheerd werd door een oudere man. Deze bracht ons in contact met een onbekende ca. 40-jarige vrouw in St. Gishlain. Daar ontmoetten we Aimee en Lucien. Aimee was 27 jaar, getrouwd en had vier kinderen. Lucien was van dezelfde leeftijd, had een snorretje en was vrijgezel. Wat mij opviel was dat ze altijd zwaar bewapend waren. Ze probeerden in contact te komen met een Franse organisatie die mij verder zou kunnen helpen. Van hen ontving ik een Franse identiteitskaart. Op 2 juli werd ik overgedragen aan ene Gaston Bouillon, een dertiger die zei gediend te hebben in het Belgische leger. Na een nacht bij hem verborgen te zijn geweest werd ik naar Brussel overgebracht in een auto die gereden werd door een Wit-Rus - dit was Jean Gristchenko - een bediende van de verrader, in wiens huis ik vier dagen 'verborgen' werd gehouden. Eerlijk is eerlijk, het bleek maar al te waar te zijn dat de ondergrondse door de Duitsers was geïnfiltreerd, want binnen vier dagen bevonden we ons in de St. Giles gevangenis te Brussel, beschuldigd van spionage, omdat we gevangen genomen waren in burgerkleding. Nog even terugkomend op die verrader. Deze man zei een Britse inlichtingenofficier te zijn. Hij had het grootste deel van zijn leven in India gewoond, waar zijn familie werkzaam was bij Buitenlandse Zaken. Hij sprak uitstekend Engels evenals American 'slang'. Het bleek dat hij goed op de hoogte was van de Britse Inlichtingendienst. Hij vertelde mij hoe wapens, munitie en

Een afbeelding van het plaatje dat
Max Jansen van de propeller
afpeuterde.

apparatuur gedropped werd in België en Holland. Het was duidelijk dat hij meerdere 'evaders' had ondervraagd, want hij legde mij uit welke methoden anderen hadden gebruikt, wat hun routes waren geweest en waar het meestal stuk was gelopen. Hij vroeg mij contact op te nemen met ene Major Knight, werkzaam bij de Inlichtingendienst in Londen als ik daar aan mocht komen. Die zou mij verder helpen. Meerdere malen vroeg hij mij te vertellen door wie ik in Holland geholpen was waardoor hij in staat zou zijn meer Engelsen en Amerikanen uit bezet gebied te krijgen. Ik weigerde en hij vroeg me er over na te denken. Toen ik een dag later nog steeds niet bereid was de namen te geven zei de man dat hij het met mij eens was en dat het beter was de namen niet prijs te geven. Hij heeft mij nooit gedwongen informatie te geven.' - Deze persoon, die door Scott als verrader bestempelt wordt, is waarschijnlijk Prosper

de Zitter geweest, een 'V'-man van Abwehr IIf - 'Na vier dagen werd ik in een auto gestopt met twee in burgerkleding gestoken personen, die me vertelden dat ze me naar de Frans-Belgische grens zouden brengen. In plaats daarvan reden ze regelrecht naar het Gestapo Hoofdkwartier in Brussel. Het was 8 juli 1944.

In de St. Giles gevangenis ontmoette en sprak ik met 25 tot 30 Amerikaanse en Britse gevangen, die allemaal bij dezelfde 'inlichtingen-officier' waren geweest.'

Tot zover de herinneringen die Captain Scott optekende in zijn brief, waarin hij het overigens niet meer over Lt Rex Dettre gehad heeft.

Begin augustus 1944 werd hij met andere gevangenen overgebracht naar het 'Durchgangslager' Frankfurt. Van daaruit naar Stalal Luft III in Sagan. Hij zat in het noordelijk deel en ontdekte dat nr. 3 van zijn 'flight', 1st Lt John C. Tallman, in het zuidelijk deel zat opgesloten. Tallman was boven Brunswick gedwongen geweest zijn toestel per parachute te verlaten. Af en toe zagen ze kans om even een paar woorden met elkaar te wisselen. Ook 2nd Lt James D. Turner, nr. 2 uit de 'flight' is op 15 maart 1944 met zijn P-38 neergestort in Duitsland.

Uiteindelijk kwam Captain Scott eind januari 1945 terecht in een krijgsgevangenkamp nabij Neurenberg. Tot driemaal toe trachtte hij met enkele anderen te ontsnappen. De eerste twee pogingen mislukten en binnen 6 à 7 dagen werden ze weer gearresteerd. Bij de derde poging, die hij opnieuw met enkele anderen ondernam, liepen ze na een dag tegen een eenheid van de US Army Infantry aan. Dat was op 17 april 1945.

Na de oorlog werd hij testvlieger bij Eglin Air Force Base, Florida. Daarna diende hij tot november 1948 op Ladd Air Force Base in Alaska. Na meerdere functies bij zowel leger als luchtmacht diende hij van november 1952 tot februari 1954 als 'Director of Operations' van de 18^e Fighter Bomber Wing in Korea en vloog daarna achtereenvolgens als commandant van de 67^e en de 18^e Fighter Bomber Wing.

In 1955 volgde hij met succes een opleiding bij het Armed Forces Staff College Norfolk. Uiteindelijk keerde hij in juli 1963 terug naar Europa. Bij SHAPE in Brussel vervulde hij de functie van Hoofd Nucleaire Planning.

Max Jansen leunend op een propellerblad en naast hem Theo van Rijnberk uit Baarn.

Maar wie is de jongeman op klompen?

In juni 1967 werd hij bevorderd tot Brigadier General en kreeg een functie als 'Deputy Assistant Secretary of Defense for Atomic Energy' bij het Pentagon. In oktober 1970 ging hij met pensioen. In november 1973 werd hij gekozen tot burgemeester van Lancaster in Pennsylvania. Op 15 februari 1979 legt hij deze functie neer om de functie van 'The Adjutant General of Pennsylvania' te kunnen aanvaarden. In maart 1979 gaf hij leiding aan de National Guard tijdens de problemen met de kerncentrale van Harrisburg op Three Miles Island.

53 jaar later komt een foto boven water

Een deel van bovenstaande informatie werd door mij ook aan de heer Max Jansen gestuurd en niet lang daarna ontving ik een brief van hem, waaruit ik het volgende citeer:

U heeft geen idee hoe blij ik ben nu ik eindelijk het ware verhaal heb gehoord betreffende de Amerikaanse piloot, die in maart 1944 neerkwam bij Eembrugge en toen verdween. Ik woonde in die tijd in Amsterdam en toen ik ervan hoorde ging ik er heen (met een Baarnse vriend) om te kijken of het vliegtuig er nog lag. Dat was inderdaad het geval, en we waren natuurlijk niet verbaasd dat er een duitse soldaat bij op wacht stond. Ik had mijn camera altijd bij mij (in mijn broekzak) als ik erop uit ging. Dit was natuurlijk gevaarlijk. Men beseffe daarom dat een foto waarop maar nauwelijks een vliegtuig te onderscheiden is, maar wat niettemin toch nog te herkennen is aan de dubbele staart (n.l. van een P-38 Lockheed Lightning) iets meer betekent voor degene die hem toen genomen heeft -en 'hem reuze zat te knipen'- dan iemand die er nu naar kijkt en er misschien niet veel wijs uit kan worden. De schildwacht, met geweer over de schouder, stond met zijn rug naar ons toe toen ik de foto nam. Even later draaide hij zich om, en voor een hele tijd keek hij onze richting op; toen draaide hij zich weer om en verdween. Toen we een week later er weer heen gingen, om nog eens rond te neuzen, en te kijken of we misschien nog iets konden vinden (om te bewaren als een 'aandenken'), waren we verbaasd dat een van de drie-bladige propellers, die afgebroken was, er nog lag. De rest was echter opgeruimd. De reden waarom de propeller er nog lag, was waarschijnlijk omdat het aan de andere kant van een brede sloot lag -waar het toestel nog net overheen geschoten was (in plaats van er in gedoken te zijn !). Van de propeller konden we toen tenminste een goede foto maken -met mijn toestel, maar door wie weet ik niet meer. Ook zag ik kans er een plaatje vanaf te peuteren, waar de naam van de maker van de propeller op stond (n.l. Curtiss-Wright), en heb dat nog steeds bewaard. De jongen in klompen die bij ons stond kenden we niet, maar moet wel in de buurt gewoond hebben. De persoon in het midden op de foto ben ik en naast mij Theo van Rijnberk uit Baarn.

Tot zover het verhaal van Captain Scott en de belevenissen van Max Jansen over de Lockheed P-38 Lightning.

We zijn toch wel nieuwsgierig wie nu die jongen op klompen is die bij Max Jansen en Theo van Rijnberk bij de propeller staat. Reacties kunt u richten aan:

Jaap van der Woude
Jonneveen 25
3755 XA EEMNES
035-5313701

Interview met Chris Roothart

U kent natuurlijk de verhalen over Oud Eemnes zoals Chris Roothart ze de laatste jaren regelmatig voor ons blad heeft geschreven. Door hem zijn we veel te weten gekomen over zaken en personen die karakteristiek waren voor Eemnes. Maar wie is eigenlijk die Chris Roothart?

Om daar achter te komen reed ik op 7 januari jl. naar De Meern, waar Chris en zijn vrouw woonachtig zijn. Ik wist direct dat ik op het juiste adres aangeland was: in plaats van een naambordje hing er een keramisch plaatje met een rood hart onder de bel.

Christiaan Jan Roothart, zoon van Jan Roothart en Johanna Christina Beitler werd op 15 oktober 1930 in Eemnes geboren in het huis Wakkerendijk nummer 210 precies tegenover het Dikke Torentje, naast de Schooldam. Hij was het vijfde kind, er waren al 3 meisjes en 1 jongen geboren. Na Chris zou er nog een meisje volgen. Achter het huidige woonhuis stond tot

Chris Roothart met links buurman Han Stalenhoeft en rechts buurman Ijbert Kroeskamp.
De foto is genomen rond 1933-1934 voor de driest van Stalenhoeft.

1922 de "boerenbedoening" van de grootouders van Chris, Teunis Roothart en Cornelia (Kee) van den Broek. Teunis was kruidenier, olieboer en verkocht ook turf. Bij Teunis is een keer bij de burgerlijke stand een fout gemaakt in de schrijfwijze van de achternaam. Zo veranderde Roodhart in Roothart. Bij het huwelijk van Teunis en Kee in 1885 werd de achternaam al met een t geschreven.

Aan de olieverkoop van zijn opa heeft Chris de bijnaam Chris Olie overgehouden. Chris heeft z'n grootouders niet gekend. Opo overleed toen hij 2 jaar oud was, opa was al lang dood. Hij weet wel dat ze beiden invalide waren. Chris vertelt:

"M'n vader vertelde wel eens met veel genoegen dat mijn grootmoeder ook brillen verkocht. Die had een la en daar zaten een hele hoop brillen

in. Als iemand om een bril verlegen was, dan ging die naar Kee en dan werd de krant erbij gehaald. Als hij dan die krant goed kon lezen, had ie een goede bril. En dan vertelde vader aan het eind altijd: "En er was er eentje, daar konden ze maar geen goede bril voor vinden, maar toen bleek dat ie niet lezen kon!"

De ouders van Chris hebben ook nog enkele jaren in de oude woning gewoond en hebben de winkel voortgezet. In 1923 is de woning, die in slechte staat verkeerde, afgebroken en is een nieuw huis ervoor gebouwd, ook weer met een winkel.

Vader bemoeide zich niet zo veel met de winkel. Hij deed in boter, kaas en eieren. De winkel kwam voor rekening van moeder. Toen de kinderen klein waren had moeder een hulp, maar zodra ze dat konden, hielpen de kinderen mee. Moeder deed de inkoop een zus stond in de winkel en de twee andere zussen en broer Teun brachten veel uit, Chris vond het geen gezellige winkel, het had een kille uitstraling onder andere door de granieten vloer. Ook van de etalage werd niet veel werk gemaakt, maar het grootste deel van de omzet kwam dan ook van het rondbrengen. Niet alles stond in de winkel, in de schuur stonden de turf, de petrolie en de soda. Naast de kruidenierswaren werden er onder andere ook klompen, bezems, spek en worst verkocht.

Chris heeft goede herinneringen aan z'n jeugd. Het was een hecht, warm gezin. De kinderen stonden met z'n allen achter hun ouders en werkten hard maar met veel plezier. Chris vertelt vooral over het rondbrengen van de waren:

"Toen ik 6 jaar was kreeg ik een fiets. Ik was er eerst erg blij mee. Niemand kreeg zo jong al een fiets, je kreeg pas een fiets als je 16

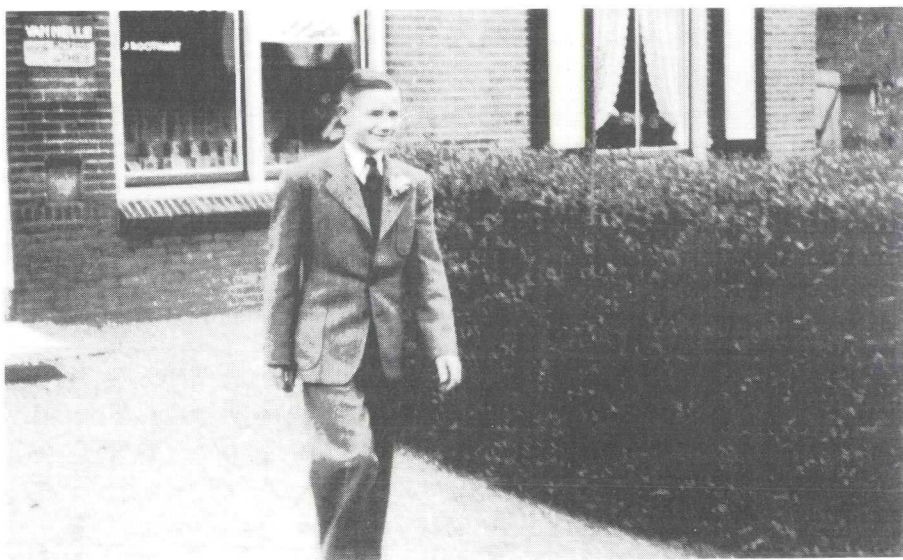

jaar was. Maar ik had al snel in de gaten, dat dat niet zo'n vooruitgang was. M'n vader had daar een bedoeling mee, maar dat had ik eerst niet door."

Die bedoeling was natuurlijk dat Chris ook mee moest gaan helpen:

"Ik was klein, ik was reserve. Ik moest nabestellingen wegbrengen of er waren eieren- Vader kocht eieren op van de boeren- en dan bleef er wel eens een mandje staan en dat moest dan teruggebracht worden. En als m'n zus naar het bos ging, dat gebeurde altijd op zaterdagmorgen, dan moest ik mee om tassen te sjouwen. Ik heb hele mooie herinneringen aan het bos, daarom ga ik er nog steeds graag naar toe.

Daar heb ik ook m'n eerste liefde meegemaakt. In het bos lag een boerderij, die heette "De Wildenburg" en daar woonde de familie De Groot en die hadden twee dochters. Ik zag echt wel

Chris Roothart in het nette pak t.,g.v. de bruiloft van zijn zus Cor in 1946. Op de achtergrond de winkel Wakkerendijk 210

wat in dat oudste dochtertje. Ik was toen 7 jaar. Ik had dat fietsje en ik zei tegen dat meisje: "Je mag wel eens met me meerijden hoor!" Weet je wat ze zei? "Op je bolle hoofd!"

Chris verdiende soms ook nog wat met zijn werk:

"Ik had ook nog wel eens werk van Gerrit de Man, dat was een leverancier van kruidenierswaren. En die man kwam met paard en wagen, maar die moest ook naar Naatje Soek, dat was ook een kruidenier en die had de mooiste winkel van Eemnes. Die had namelijk helemaal geen winkel, die had alles gewoon in de kamer staan en in de gang. Gerrit de Man was eigenlijk te beroerd om naar Naatje Soek te rijden, want Naatje Soek woonde ook nogal een beetje achteraf, achter café 't Zwaantje. Dan moest ik de boodschappen naar Naatje brengen van Gerrit, want Naatje had toch niet zoveel omzet. Daarvoor kreeg ik een dubbeltje en dat vond ik geweldig goed betaald. Van Naatje Soek kreeg ik een knoopjesdrop en daar had ik eigenlijk meer aan dan aan dat dubbeltje, want dat dubbeltje moest ik van mijn moeder in mijn spaarpot stoppen en dan had ik nog niks! Als er een gulden in m'n spaarpot zat, dan moest ik het naar Vrouw Van Velzen brengen om het op mijn spaarbankboekje te zetten. Vrouw Van Velzen beheerde het postkantoortje van Eemnes-Binnen schuin tegenover het Baarnse Hotel Groeneveld. En nu heb ik dat spaarbankboekje niet meer en dat spijt me verschrikkelijk want daar stonden stempels in van Eemnes-Binnen."

Chris had ook bijzondere klanten:

"Mijn broer bracht met de bakfiets de boodschappen naar de hei. Waar nu de Gooijergracht-Zuid ligt, woonde Montens, dat was een kunstschilder en mijn broer had die

De ouders van Chris Roothart:

Jan Roothart (1890-1962) en Johanna Christina Beitler (1897-1977) voor hun winkel op Wakkerendijk 210. De foto is genomen in 1946 t.g.v. het huwelijk van hun dochter Cor

neiging ook (hij zou later zelf ook kunstschilder worden), dus die zat daar wel een uurtje en dan zat ik er ook. En daar heb ik me blindgestaard eigenlijk: die kunstschilder had een schilderij aan de wand

en daar stond zijn vrouw op, helemaal naakt! En dat kon ik als kind niet begrijpen. En dan dacht ik bij mezelf: Stel je nou eens voor dat wij moeder zo hadden hangen!"

Chris ging naar de Bijbelschool aan de Laarderweg en vervolgens naar de Mulo in Baarn. Daarna vertrok hij naar Den Haag waar hij bij het kadaster een opleiding tot landmeter volgde. Vervolgens moest hij in dienst. Daarna keerde hij terug naar Eemnes van waaruit hij iedere dag naar Amsterdam reisde om te gaan werken bij het kadaster en later bij Publieke Werken van Amsterdam.

Inmiddels bestond de winkel niet meer. De zussen gingen trouwen en toen broer Teun er ook mee ophield, besloten zijn ouders de winkel te sluiten, ook omdat er zo kort na de oorlog weinig meer te verkopen viel. Het huis werd in tweeën gesplitst. De winkel werd nog even voortgezet door Jan Schuurman en daarna nog een paar jaar door het echtpaar De Bie. Het grootwinkelbedrijf, zoals bijvoorbeeld Albert Heijn, werd een te grote concurrent. De vader van Chris gaf eerlijk toe, dat hij niet kon leveren wat AH kon leveren. Toen hij ouder was, kocht hij zelfs kaas bij AH omdat dat volgens hem de beste kaas was.

In 1956 trouwde Chris met Stijnne van Rees, afkomstig uit de Alblasserwaard. Chris zegt hierover:

"Ik heb het net zo gedaan als Elders, de wagenmaker. Elders was behalve wagenmaker ook organist in de R.K. Kerk en toen is hij getrouwd met de dienstbode van de pastoor. En ik ben met dienstbode van de dominee getrouwd!"

Ze gingen aan de Laarderweg wonen, op nummer 33. Daar hebben ze 1½ jaar gewoond. Ze zijn toen verhuisd naar Amsterdam omdat Chris niet

Cornelia v.d. Broek (1850-1932) getrouwd met Teunis Roothart (1844-1923). Ze was de grootmoeder van Chris Roothart.

meer zo lang naar z'n werk wilde reizen. Maar hij had nog een reden; hij wilde graag wiskunde gaan studeren. En dat heeft hij dan ook gedaan aan de Universiteit van Amsterdam. Toen hij afgestudeerd was, is hij leraar geworden. Hij heeft 1 jaar op een middelbare school gewerkt, vervolgens op het Mathematisch Centrum en tenslotte nog 22 jaar op de SOL (Stichting Opleiding Leraren), tegenwoordig Hogeschool van Utrecht. Vanwege zijn werk in Utrecht besloot Chris met z'n gezin (inmiddels waren er een dochter en een zoon geboren) te verhuizen naar De Meern. Dat ging hen aan 't hart; ze hadden bijna 20 jaar met veel plezier in Amsterdam gewoond. Hij woont nu nog steeds in De Meern en voelt zich daar inmiddels goed thuis.

Omdat hij zulke prachtige verhalen over Eemnes schrijft, vroeg ik hem of hij niet terug zou willen naar zijn geboorteplek. Een duidelijk antwoord volgde:

"Nee, want Eemnes is totaal veranderd, het is het oude Eemnes niet meer. Vooral de sfeer is veranderd, maar ook de mooie natuur is niet meer zoals vroeger. Neem bijvoorbeeld de polder, daar staan nu boerderijen in. Als je vroeger achter in de polder moest wezen in je eentje werd je er bang van, zó stil was het daar. Die polder was zo schitterend mooi. Er waren eigenlijk maar twee dissonanten, dat was de steenfabriek (Ocriet) en de asbelt in Baarn, verder was het schitterend. En de hei was ook zo mooi! Dat knooppunt Eemnes heeft half Binnendijk weggevaagd.

Het zou een enorme teleurstelling zijn als ik daar nu weer ging wonen."

Ik vroeg hem ook waarom hij al die mooie herinneringen op is gaan schrijven. Heeft hij altijd al geschreven?

"Uit hoofde van mijn beroep heb ik wel meer geschreven, maar dan vooral op het gebied van wiskunde."

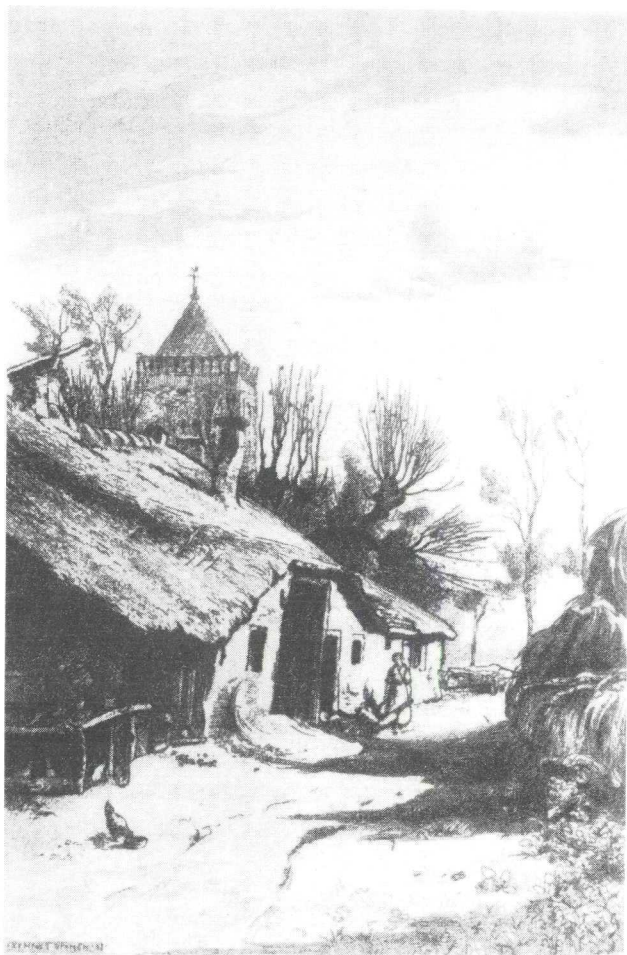
(Hij moet er even over nadenken hoe hij met het schrijven voor de HKE is begonnen.)

"O!. Ik weer het al! Ik heb eens een keer een verhaal geschreven voor m'n zuster, die was 25 of 40 jaar getrouwd en dat verhaal ging over Teus Stoutenburg. Toen zeiden ze tegen me: dat moet je eens opsturen naar de Historische Kring en zo is het eigenlijk gekomen.

Ik vind het erg leuk om te doen. Die figuren leven voor me, dat waren markante figuren zoals Teus Soek, Martje Stalenhoef, Jantje Klein, Peter Gieskens en Toon van Laar. Ik weet nog een hoop uitspraken van die mensen. Ik heb hier achter een grote tuin en als ik daar aan 't werk ben, heb ik er soms nog schik van wat die mensen vroeger gezegd hebben."

Chris laat, als hij een stukje geschreven heeft, dat eerst door z'n zoon of dochter lezen.

"Dat doe ik niet vanwege taalfouten, maar m'n kinderen snappen het soms niet. Laatst had ik bijvoorbeeld geschreven: Ga maar een bal halen. Toen vroeg m'n dochter: een bal

't dikke torentje

De voormalige boerderij van Teunis Roothart, de grootvader van Chris Roothart op Wakkerendijk 210. Deze oude boerderij is afgebroken rond 1923. Op de achtergrond is het Dikke Torentje nog zichtbaar

Chris Roothart (geb. 1930). Deze foto is genomen in 1996

gehakt?" Ik heb er toen suukerbal van gemaakt. Ik had ook een keer geschreven: Hij nam een verse pruim, dat snapte ze ook niet. Ze vroeg: "Had die man dan altijd zomaar pruimen bij de hand?" Dus heb ik er pruimtabak van gemaakt. Daarom laat ik het ze lezen. Zij zijn die sfeer en die omgeving niet gewend, dus als zij het snappen, dan kan iedereen het snappen."

Chris houdt voorlopig nog niet op met schrijven, hij heeft al weer 15 stukjes klaar liggen. Hij wilde wel vast enkele onderwerpen verklappen:

- Z'n broer Teun die kunstenaar was,
- Het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog;
- Kroeskamp;
- Fietzers en niet-fietzers,

- De zuid-west hoek van Eemnes;
- Koninginnedag;
- Jantje Klein (kastelein in Groeneveld);
- Zijn vader;
- De evacu  's bij de familie Roodhart;
- De organisten in de kerk (Dikke Torentje).

U ziet het, voorlopig kunnen we blijven genieten van de prachtige verhalen van Chris Roothart. Ik dank hem en zijn vrouw heel hartelijk voor hun medewerking aan dit interview en ik hoop dat ik u door dit artikel een goed beeld heb kunnen geven van de man achter die mooie verhalen.

Marga van Kleinwee
Kerkstraat 15
3755 CK Eemnes
tel. 035-538 9849

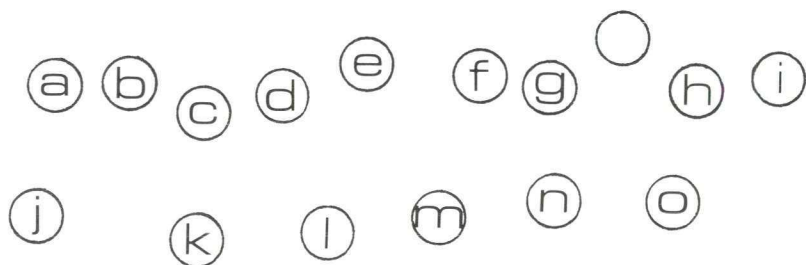
Wie kent deze mannen?

Bekijkt u bijgaande foto eens op uw gemak! De 3e van rechts (staande) is Wim van IJken. De namen van de andere mannen zijn onbekend. Wanneer u namen kunt achterhalen, wilt u dan s.v.p. contact opnemen met

Wiebe van IJken
Everserf 20
3755 VK Eemnes
035-538 9367

Wie doet er mee?

Wie weet er van?

Rubriek waarin staat met welke onderzoeken en projecten onze leden bezig zijn. Iedereen die erin geïnteresseerd is om mee te doen en die kan helpen aan materiaal kan contact opnemen met de desbetreffende personen:

Henk van Hees, Kerkstraat 15, Eemnes,
tel. 5389849 is bezig met:

- de geschiedenis van het amateurtoneel in Eemnes.

Jaap Luijf, Reijerserf 5, Eemnes, tel. 5313086
is bezig met:

- de familie Luijf in Eemnes.

Gevraagd:

o.a. familie verhalen, foto's, familie berichten.

Livia Lankreijer, Aartseveen 94, Eemnes tel.
5389198 is bezig met:

- klederdrachten van Eemnes en omgeving. Wie helpt mee uit te zoeken wat er vroeger in Eemnes aan klederdrachten gedragen werd. We hebben heel mooie inventarisatieformulieren. We zoeken alleen nog een paar mensen erbij om ze in te vullen. Dit kan met de kleding in de hand of aan de hand van oude foto's.

Wie helpt?

Wiebe van IJken, tel. 5389367

Bertie van Wijk-Blom, tel. 5314689

Henk van Hees, tel. 5389849

zijn bezig met:

- het aanleggen van een verzameling bidprentjes van mensen die in Eemnes gewoond hebben. U kunt ons al een plezier doen wanneer u de mogelijkheid biedt om kopietjes te laten maken van uw bidprentjes.

Henk van Hees, Kerkstraat 15, tel. 5389849

Bertie van Wijk-Blom, Raadhuislaan 39,
tel. 5314689

zijn bezig met:

- de familie van ('t) Klooster
- de familie Van Oostrum

Gevraagd: o.a. familie verhalen, foto's, familie berichten.

Schenkingen H.K.E.

In de afgelopen periode ontvingen wij de volgende zaken voor de collectie van de HKE:

- Tijdschrift "De Spiegel" van 7-5-1955 met artikel over Eemnes van T. Koenen, Hasselaarlaan 10, Eemnes
- Foto van Pater Wim Eggenkamp Schenker onbekend
- Fotoboeken-papieren-boeken en dergelijke betreffende Eemnes afkomstig uit de nalatenschap van burgemeester A.C.H.N.M. de Bekker van Eemnes van P. de Bekker, Hamseweg 68a, Hoogland
- Overdruk van een boekje over Pater Emidius Hilhorst uit Eemnes geschreven door Prof. Dr. Titus Brandsma en Prentje van de priesterwijding van Pater Wim Eggenkamp van W. Hilhorst Braadkamp Eemnes
- Prijzenkastje van het koor Excelsior uit Eemnes van Mevrouw Groenewoud-Dop, Kerkstraat 19 Eemnes
- Bewijs van eervol ontslag bij het Vrijwillige Landstormkorps (29-7-1940) van E.J. Makker, Meentweg 59 Eemnes
- Pikhaak van Mevrouw K. van Eijle, Raadhuislaan 26 Eemnes

- Boeken met krantenknipsels over de jaren
1993/1994/1995 van
Dr. K.R.D. Smit,
Klein Laren 15 Laren
- Sticker/twee rekeningen/boekje met eisen
voor rijvaardigheid van
Familie Ruizendaal
Torenzicht 100 Eemnes

We willen alle personen die deze zaken beschikbaar hebben gesteld van harte bedanken.

the 1990s, the incidence of *S. flexneri* has increased in the United Kingdom [10]. In the United States, *S. flexneri* has been reported as the most common serotype in the 1990s [11].

There is a paucity of data on the epidemiology of *S. flexneri* in the United Kingdom. In the 1980s, *S. flexneri* was the most commonly isolated serotype in the United Kingdom [12]. In the 1990s, *S. flexneri* was the most commonly isolated serotype in the United Kingdom [13]. In the 1990s, *S. flexneri* was the most commonly isolated serotype in the United Kingdom [13]. In the 1990s, *S. flexneri* was the most commonly isolated serotype in the United Kingdom [13].

In the 1990s, *S. flexneri* was the most commonly isolated serotype in the United Kingdom [13]. In the 1990s, *S. flexneri* was the most commonly isolated serotype in the United Kingdom [13]. In the 1990s, *S. flexneri* was the most commonly isolated serotype in the United Kingdom [13]. In the 1990s, *S. flexneri* was the most commonly isolated serotype in the United Kingdom [13].

In the 1990s, *S. flexneri* was the most commonly isolated serotype in the United Kingdom [13]. In the 1990s, *S. flexneri* was the most commonly isolated serotype in the United Kingdom [13]. In the 1990s, *S. flexneri* was the most commonly isolated serotype in the United Kingdom [13]. In the 1990s, *S. flexneri* was the most commonly isolated serotype in the United Kingdom [13].

In the 1990s, *S. flexneri* was the most commonly isolated serotype in the United Kingdom [13]. In the 1990s, *S. flexneri* was the most commonly isolated serotype in the United Kingdom [13]. In the 1990s, *S. flexneri* was the most commonly isolated serotype in the United Kingdom [13]. In the 1990s, *S. flexneri* was the most commonly isolated serotype in the United Kingdom [13].

In the 1990s, *S. flexneri* was the most commonly isolated serotype in the United Kingdom [13]. In the 1990s, *S. flexneri* was the most commonly isolated serotype in the United Kingdom [13]. In the 1990s, *S. flexneri* was the most commonly isolated serotype in the United Kingdom [13]. In the 1990s, *S. flexneri* was the most commonly isolated serotype in the United Kingdom [13].

In the 1990s, *S. flexneri* was the most commonly isolated serotype in the United Kingdom [13]. In the 1990s, *S. flexneri* was the most commonly isolated serotype in the United Kingdom [13]. In the 1990s, *S. flexneri* was the most commonly isolated serotype in the United Kingdom [13]. In the 1990s, *S. flexneri* was the most commonly isolated serotype in the United Kingdom [13].

